

Milí vedoucí oddílů,

dostáváte do rukou manuál k experimentální stezce, která by měla odzkoušet novou podobu stezky pro skautský věk. Experimentální stezka, jež obsahuje aktivity, které mohou skauti a skautky v oddílech podnikat a tím sami sebe rozvíjet, je jedním z prvních konkrétních výstupů práce na novém výchovném programu Junáka. Ten vychází ze současného celoevropského pojetí výchovy, kdy se veškeré výchovné nástroje (v tomto případě body stezky a aktivity pro jejich plnění), vybírají a uzpůsobují podle toho, jestli opravdu směřují k dosažení výchovných cílů (formulovaných jako tzv. klíčové kompetence). Tyto postoje, vědomosti, dovednosti i schopnosti jsou tím, k čemu veškeré výchovné snažení směřuje. Skautská výchovná metoda je pak tím celkovým nástrojem, díky kterému by lidé procházející našimi oddíly měli svými životy tyto cíle naplňovat. Smyslem experimentální stezky je vyzkoušet navrhovanou podobou stezky a prověřit nabídku aktivit (úkolu), které bude obsahovat. Budeme velmi vděční za názory vás jako vedoucích, tak za názory členů vašich oddílů. Všechny připomínky budeme shromažďovat a zapracovávat během první poloviny roku 2007, vydání konečné podoby stezky předpokládáme do konce roku 2007, pokud si testování nevyžádá delší čas. Zapojit jste se mohli jedním z následujících způsobů:

- zapojením se do plného testování – testovací oddíly již byly vybrány tak, aby svojí charakteristikou pokryly různorodost dle velikosti bydliště, oddílu apod. Ty budou poskytovat podrobnou zpětnou vazbu,
- zapojením se do „light“ verze testování v oddíle s jednodušší zpětnou vazbou (pište na novyprogram@skaut.cz),
- zasláním připomínek k systému stezky nebo jednotlivým aktivitám ve formátu, který od ledna naleznete na webu k novému programu www.skaut.cz/novyprogram,
- zapojením se do přímé práce na stezce - hledáme všechny zájemce na různé pozice a projekty (pište na program@skaut.cz).

Žádáme vás o pročtení stezky s otevřenou myslí, s novým pohledem na to, jak stezka může vypadat a jak nám může sloužit. Těšíme se na vaši kritiku, ale i případnou pochvalu toho, co se povedlo. Mnoho věcí v konceptu stezky zbývá dokončit, vyladit, vyjasnit. Uvědomujeme si to. Ale je tu konečně první krok, na kterém můžeme dále pracovat a na kterém se můžete podílet i vy.

*Roman Šantora – Bobo (předseda Metodické skupiny NJ pro výchovný program)
Ondřej Kupka – Dick (zpravodaj VRJ pro program)*

Systém kompetencí a stezky vznikl díky pracovnímu nasazení mnoha dobrovolníků, kteří si zaslouží velký dík. Na práci na kompetencích a systému stezky se podíleli:

- Členové Metodické skupiny NJ pro výchovný program (Roman Šantora – Bobo, Ondřej Kupka – Dick, Naděžda Kramplová – Naďa, Jiří Zajíc – Edy, Vítka Růžička, Petr Klápště – Hříbek, Kateřina Vágnerová – Kačaba, Katka Šašková – Kašpra, Petr Vaněk – Permoník, Hana Havlůjová – Smíšek, Barbora Tichavová – Rozárka a další)
- Mnoho konzultantů a spolupracovníků jednotlivých zpracovatelů kompetencí, bodů stezky a programového odboru. Hanka Dvořáková, Vojtěch Zeisek – Jezevec, Marek Bečka – Mezd, Eliška Trnková – Upírek, Anna Hofmanová – Pírko, Eva Chvojková – Sojka, Tomáš Vítek – Datel, Jana Pfeifferová – Janka, Daniel Fiala – Dombas, Jiří Schlaghamerský, Jan Činčera, Zuzana Klápšťová, Veronika Chlubná – Kordule, Hana Synková – Bostonka, Václav Břicháček, Lukáš Šlehofer – Šlehy, Vladislav Jech – Kamzík, Marek Bárta, Ondřej Polák – Kasař, Jan Stejskal – Johan, Jan Bláha – Gandalf, Petr Hájek – Balů, Aleš Povolný – Mušilov, Martin Hobza, Marcela Pavlová – Máca, Iva Pecháčková – Pískle, David Čančík – Dawy, Vojtěch Dabrowski a další.
- Projekt byl podpořen z ESCF (European Scout Centenary Fund 2005–2006).

Osobní rozvoj jako východisko stezky

Skautská stezka je významným nástrojem jedné části skautské metody zvané **osobní rozvoj**. Jeho podstatou je pomáhat mladému člověku, aby se sám aktivně a tvořivě zabýval svým vlastním rozvojem. Stezka učí skauty stanovovat si cíle, dosahovat jich a tak se malými krůčky posouvat na cestě k sebevýchově. Činí tak zajímavou a lákavou formou, která je přizpůsobena zájmům, schopnostem a osobnostnímu nastavení každého jednotlivce. Při přípravě stezky **vycházíme z poslání skautingu, kterým je všestranná výchova**. Proto si skauting stanovuje výchovné cíle a na ně navazující konkrétní aktivity. Ty musí být zároveň provázány s jednotlivými prvky skautské metody (které zvyšují účinnost jednotlivých aktivit). Zároveň musí být protkány sítí různých motivačních prvků (odměn, bodování...), které vzbuzují touhu dítěte podílet se na jednotlivých aktivitách. Tím stimulují jejich osobní rozvoj a zájem na dosahování výchovných cílů.

Protože tento komplexní systém cílů, aktivit a motivačních prvků není jednoduché vymyslet a udržet v každém oddíle, existuje tzv. oficiální stezka – ucelený a promyšlený systém, který se snaží vše potřebné nabídnout oddílům v hotové podobě, kterou může každý člen a každý oddíl využít. Je to jakási kostra pro další program, která jej ukotvuje na výchovné cíle a dává mu určitou strukturu a řád.

Hlavní předpoklady osobního rozvoje

Aby stezka opravdu napomáhala osobnímu rozvoji, musí stát na následujících pilířích:

Všestrannost

Vzhledem k všestrannosti skautingu je nezbytné, aby stezka podporovala rozvoj člověka ve všech oblastech jeho osobnosti. Mladý člověk si pak lépe uvědomí, že rozvoj není pouze v oblasti tělesné zdatnosti či táborské dovednosti, ale i v rozvoji přátelství a duchovního života. Právě tato všestrannost nově navrhované stezky se zatím ukazovala jako určitá potíž pro ty, kterým připadá málo „skautská“. Přitom je to právě věrnost zásadám, které skautingu od počátku obsahoval a které také byly zdrojem jeho úspěšnosti. Její hlavní důrazy jsou samozřejmě dány stavem světa a společnosti, pro které skauting dítě k dospělosti provází tak, aby v nich nakonec obstálo jako zralý a zodpovědný nositel těch životních hodnot, které skauting činí skautingem.

Rozličnost

Každý člověk je jedinečný se svými potřebami, očekáváními, schopnostmi. Proto i body stezky nesmí být mnohdy nastaveny absolutně – pro všechny stejně. Jednotně nastavená kritéria úspěchu jsou totiž oboustranně demotivující – ten, kdo běhá stovku rychleji, než stanoví tabulka, se nemá proč zlepšovat. A jiný, který ji běhá podstatně pomaleji, vzdá trénink, protože hranice úspěchu bude pro něj nedosažitelná. Ve skautingu, na rozdíl od školy, se cení většinou zlepšení, nikoli absolutní výkon. Každé zlepšení znamená osobní pokrok konkrétního člověka a to je úspěch.

Osobní zapojení

Pokud chceme dosáhnout sebevýchovy našich členů – tedy ochoty a schopnosti převzít odpovědnost za svůj život, musíme jim dát možnost o svém životě rozhodovat. To docílíme pouze tehdy, pokud co nejvíce činností budou skauti a skautky dělat proto, že je dělat chtějí. Ve chvíli kdy, například splnění bodu stezky potvrzuje pouze vůdce oddílu, rozhoduje o druhých a tím za ně přebírá odpovědnost. Proto se nezbytným – a v určitém smyslu i hlavním – hodnotitelem musí stát samotný skaut, který se ale při svém rozhodování učí přijímat názory ostatních. Ti mu sdělují, jak jeho snahu vidí oni, a tím upravují jeho pohled na sebe sama.

Základní představení experimentální stezky

Experimentální stezka má čtyři stupně

Experimentální skautská stezka pokrývá věk 11–15 let, ve kterém se nachází dvě vývojové kategorie – mladší skauti (11–13 let) a starší skauti (14–15 let). Toto věkové vymezení je orientační a v opodstatněných případech si jej vůdce může upravit. Stezka je rozdělena do čtyř stupňů (nepočítaje v to nováčkovský stupeň, k jehož změně dojde později). Tento počet je zvolen tak, aby ukončení stupně bylo možné v poměrně krátkém čase, přibližně jednoho roku.

1. a 2. stupeň je určen pro plnění v mladším skautském věku, 3. a 4. stupeň pro starší skauty. Obsah jednotlivých stupňů (zejména pro mladší a starší skauty) se liší. U mladších skautů jsou úkoly více individuální, u starších skautů se počítá více s využitím společných aktivit. V budoucnosti by každý stupeň měl mít své vlastní pojmenování navazující na symbolický rámec stezky.

Stezka staví na kompetencích

Jak už jsme uvedli, nový program je ve své výchovné části postaven na tzv. **kompetencích**, tj. znalostech, dovednostech a postojích, ke kterým by měl mladý člověk během skautské výchovy směřovat. Základní **kompetence** pokrývají pět hlavních oblastí a je jich celkově 25 (viz str. 10) Každá z nich obsahuje podrobnější údaje:

- Kompetence je rozdělena na několik **dílčích kompetencí**. Ty podrobněji rozpracovávají obecné kompetence na konkrétnější výchovné cíle. S **dílčími kompetencemi** se setkáte v této knize, kde slouží jako ukazatele pro plnění jednotlivých **aktivit** stezky. Pro lepší pochopení jsou v některých případech doplněny podrobnějšími komentáři.
- Jednotlivé dílčí kompetence se samozřejmě různě rozvíjejí v různých výchovných kategoriích, a proto jsme u každé z nich uvedli symboly následujícího významu:
 - „pre C“ - v tomto věku se připravuje půda pro rozvoj dané dílčí kompetence
 - „C“ – dílčí kompetence se rozvíjí cíleně
 - „R“ – dílčí kompetence se rozvíjí v rámci už získaných návyků a jiných dílčích kompetencí

Prakticky se vazba mezi kompetencemi a body stezky v tomto manuálu projeví kupříkladu takhle:

Hlavní oblast stezky

C – Můj kamarád

Bod stezky

C.1 – Lidé a vztahy

Uvědomuji si, jak důležité jsou pro můj život vztahy s lidmi kolem a jak je pro mě bolestné, když jsem osamělý nebo když se pohádám s člověkem, na kterém mi záleží. Víím, že o vztahy s mými blízkými je třeba pečovat, dávat jim najevo svou lásku a přátelství. Chci řešit problémy, které se ve vztazích vyskytnou, i když je to těžké nebo nepříjemné. Snažím se druhé lidi pochopit – oni přece nemusí nutně vidět věci stejně jako já!

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.1. Láska							
Respektuje důležitost řádu v mezilidských vztazích. Žije svou svobodu s ohledem na svobodu druhých.	Smysl této kompetence lze vyjádřit takto: Skaut svoji svobodu žije s ohledem na svobodu druhých, protože přijal za své, že všichni jsme přizváni ke společnému dílu. Společné dílo vyžaduje respekt k řádu, který není libovolným výmyslem kohokoliv, ale důležitým pomocníkem k dosažení souhry. Možným vyjádřením takového řádu je i skautský slib a zákon.	C	C	C	C	R	R

- K nabytí dílčích kompetencí slouží tzv. **aktivity**. Je třeba mít vždy na paměti, že aktivita (ať už navržená ve stezce nebo vámi vymyšlená), je správná do té míry, do jaké je rozumné předpokládat, že její plnění opravdu povede k osvojení oné dílčí kompetence u toho kterého konkrétního dítěte či dospívajícího. S nimi se budou setkávat skauti a skautky plnící stezku a jejich prostřednictvím budou prakticky rozvíjet sami sebe.

1 Prezentace

Moje dovednosti a znalosti

- Vysvětlím nováčkovi jedno z témat nováčkovské zkoušky.
- Vymyslím reklamu (plakát, letáček, ...) na družinovou nebo oddílovou akci, abych na ni nalákal co nejvíce lidí.
- Napíšu článek do oddílového časopisu.
- Vysvětlím pravidla hry ostatním členům oddílu/družiny.
- Zlepším se při vystupování před ostatními v oddílu i ve škole.
- Představím svůj kůniček nebo zájem ostatním členům družiny.

2 Můj osobní rozvoj

Moje srdce

- Zlepším se v tom, abych se věnoval i věcem, které mě nemusí bavit, ale jsou nutností (úklid klubovny nebo vlastních věcí, učení do školy, pomoc doma, stavba tábora atd.).
- Rozšiřuji a prohlubuji své vědomosti z nějaké oblasti, která mě zvláště zajímá (čtením časopisu, knih, debatou, pomocí internetu atd.).
- Zjistím, jaký je můj nejlepší recept proti nudě a seznámím s ním ostatní.
- Dokážu porovnávat různá díla (obrazy, hudbu, stavby apod.) a říct, co mají společného, čím se liší.

3 Můj každodenní život

Moje dovednosti a znalosti

- Na výpravě nebo na táboře připravím s družinou oběd pro oddíl.
- Doma se naučím zacházet s jedním nebo několika spotřebiči (myčka, pračka, sporák, žehlička, ...) a budu je pravidelně používat, abych pomohl rodičům.
- Doma nebo v oddíle opravím nebo vylepším nějakou věc (opravím si kolo, nabrousím a navoskuji lyže, např. vyčistím a vyřadím odpadkový korb, opravím oddílový vozík atd.).

4 Lidé a vztahy

Můj kamarád

- Před ostatními v oddílu obhájím, proč má smysl neporušovat řád, i když se zdá, že se to někdy nevyplácí.
- Zamyslím se, čím ve svém jednání a svých postojích podporuji dobré vztahy a čím jim naopak škodím. Svoje závěry proberu s někým, komu důvěřuji.
- Mám několik internetových kamarádů, popřemyslím nad tím, co mi to přináší a jaká jsou rizika.
- Dokážu navazovat dlouhodobé vztahy k děvčatům (pro děvčata k chlapcům).
- Dokážu navazovat pěkné vztahy k malým (výrazně mladším) dětem.
- Dokážu navazovat pěkné vztahy ke starým lidem.
- Mám kamaráda, se kterým si dopisuji.

- Pro potřeby stezky jsou jednotlivé dílčí kompetence rozřazeny do dvaceti sedmi bodů a ty seskupeny do šesti základních oblastí, které jsou pojmenovány srozumitelně pro skautský věk. Stejně rozdělení jde napříč všemi čtyřmi stupni stezky a zároveň je použito i v této verzi stezky pro vedoucí.

Moje dovednosti a znalosti

- A.1 Každodenní život
- A.2 Fyzická zdatnost
- A.3 Buď připraven
- A.4 Řešení problémů
- A.5 Presentace
- A.6 Manuální zručnost

Moje srdce

- B.1 Já a můj život
- B.2 Moje svědomí
- B.3 Můj osobní rozvoj

Můj kamarád

- C.1 Lidé a vztahy
- C.2 Moje vztahy
- C.3 Komunikace mezi lidmi
- C.4 Moje pomoc druhým

Můj domov

- D.1 Moje rodina
- D.2 Moje parta
- D.3 Můj tým

Svět okolo nás

- E.1 Já a demokracie
- E.2 Můj občanský život
- E.3 Propojený svět
- E.4 Různost světa
- E.5 Příběhy našeho světa

Příroda kolem nás

- F.1 Hodnota přírody
- F.2 Pobyt v přírodě
- F.3 Vnímání přírody
- F.4 Šetrné chování
- F.5 Poznávání přírody

- V této stezce pro vedoucí je vždy jedna dvoustrana věnována jednomu **bodu** stezky, u kterého naleznete **oblast**, do které bod patří (pro jednodušší orientaci je použito číselné dělení) a základní popis **srozumitelný dětem**.
- Dále je uvedena tabulka, kde pod jednotlivými kompetencemi následují dílčí kompetence s komentářem a věkovým rozdělením vážící se k příslušnému bodu stezky. Na protější straně následuje přehled aktivit pro jednotlivé stupně.
- Pokud někoho z vás bude zajímat celkový přehled převodu kompetencí a dílčích kompetencí k bodům a oblastem stezky, naleznete ho na straně 10–11.

Pro plnění stezky se používají knížky a karty aktivit

Mladší skauti (1. a 2. stupeň) a starší skauti (3. a 4. stupeň) mají svou vlastní knížku, která obsahuje názvy i popisy bodů stezky a nabídku aktivit pro jejich plnění. Kromě knížek existuje „malá“ verze stezky, která se vejde do kapsy. Jedná se o kartónové karty k jednotlivým stupňům stezky. Každá karta obsahuje nabídku aktivit pro plnění jednoho bodu stezky, jednoho stupně. Obsah karty je shodný s popisem v knížce. Pokud skaut bude k plnění používat karty, může si je posléze nalepit do knížky, k příslušnému bodu stezky. V budoucnu by se jako motivace pro plnění stezky mohla používat nadstavbová hra. Ta by spočívala v karetní hře, kdy se karty do ní získávají výměnou za splněné karty stezky.

Skauti plní body stezky prostřednictvím aktivit

Proto, aby mohl být bod stezky považován za splněný, je třeba uskutečnit jednu až tři aktivity (u každého bodu je počet rozdílný). Některé z nich jsou povinné (zvýrazněny tučným písmem), neboť je autoři pokládali za tak zásadní pro získávání potřebných kompetencí, že jejich vynechání by to mohlo ohrozit. Většina je ale volitelná a záleží na skautovi, pro jakou aktivitu se rozhodne. Jak jsme si řekli v úvodu, stezka by měla podporovat jedinečnost dítěte. Proto si členové oddílů mohou vybrat aktivity z nabízených, mohou si ale aktivitu i přizpůsobit nebo vymyslet vlastní, tak aby více odpovídala jejich možnostem a zkušenostem.

Volba aktivit přesto současně probíhá pod důležitou supervizí dospělého: **Úkolem vůdce či někoho z vedení oddílu je dohlédnout, aby vybraná aktivita opravdu směřovala k rozvoji.** Jestli například přijde skaut s tím, že si vybral aktivitu „zhotoví herbář“ a chce ji splnit tím, že si ho před rokem vyrobil, tak to není správně zvolená aktivita, neboť ho dnes, kdy stezku plní, nikam neposunula. Dále je nutné posuzovat míru rozvoje, která nesmí být ani příliš lehká, ani příliš náročná, jelikož špatná volba přispívá ke ztrátě motivace. A konečně jde i o to, aby se při výběru dotýčným „nevyhnul“ všemu, co směřuje k určité kompetenci (většinou je totiž v rámci jednoho bodu rozvíjeno několik kompetencí dílčích). Toto je třeba zvlášť důležité pohlídat při návaznosti v rámci jednotlivých stupňů.

Při úpravě či vytváření nové aktivity je třeba dodržet následující požadavky:

- aktivita musí být vybrána skautem na základě jeho zájmů (samozřejmě je možné – a u mladších skautů často nezbytné – mu při výběru pomoci),
- zvolená aktivita by měla odpovídat na otázku: „Co mohu udělat proto, abych se rozvíjel v tomto bodě stezky?“,
- pro nejlepší zjištění, zda-li aktivita vede k výchovnému cíli, slouží uvedené dílčí kompetence. Aktivitu je třeba s nimi porovnat a ptát se, zda-li se skrze ní posune plnitel k výchovnému cíli. Bez porozumění dílčím kompetencím není možné dobře vybírat ani upravovat aktivity.
- aktivita by měla představovat něco, co může dítě udělat – nějaká činnost, proces, zlepšení...
- znalosti a dovednosti by měly být v maximální míře navázané na konkrétní praxi („umím“ nahradit „udělám“...),
- aktivity by neměly být naprosto běžné věci (zúčastní se běžné výpravy, přijde na schůzku...), ale musí vést k rozvoji v daném bodu stezky a v daném věku,
- některými aktivitami je možné splnit více bodů stezky najednou.

Splnění aktivity hodnotí skaut a ...

Skauti by si měli před plněním aktivity určit, kdo bude její splnění hodnotit. Vždy to budou oni sami a pak další dvě z nabízených osob (rodič, rádce, kamarád, vůdce). Vybrané osoby si předem vybarví nebo zakroužkuje. S výběrem bude třeba (zvláště mladším skautům) pomoci – a to s ohledem na konkrétní vybranou aktivitu (je např. jasné, že plnění aktivit týkajících se rodiny musí potvrzovat i rodič). Poté, co skaut považuje svoji aktivitu za splněnou, si ve stezce označí políčko „já“. Pak se obrátí na ostatní předem určené osoby, které mu poskytnou zpětnou vazbu, jak se mu při aktivitě dařilo, zda se mu povedlo pokročit v jeho osobním rozvoji. Vybraní lidé svůj souhlas se splněním aktivity vyjádří podpisem přes vyznačené pole. Konečné rozhodnutí, zda je bod splněn, záleží na rozhodnutí dítěte. Pokud se někdo z dalších hodnotitelů rozhodne mu souhlas neudělit, je dobré si plnit nějakou další aktivitu ze stejného bodu stezky. Řešení takové situace vyžaduje součinnost vedoucího. Celý stupeň je dokončen pro splnění všech bodů stezky v daném stupni.

Můj každodenní život

Dokážu se postarat sám o sebe, nečekám, že za mě vše bude řešit maminka nebo vedoucí. Ve světě se prostě neztratím a umím si poradit v každé situaci. Jsem už dost starý na to, aby mě pořád někdo vodil za ručičku.

Aktivity

- Po celou dobu tábora si budu udržovat pořádek a přehled ve svém stanu.
- Budu si udržovat své oblečení a boty čisté a srovnané, vyčistím a ošetřím si zablácené boty, přišiju si utržené knoflík.
- Pravidelně si budu uklízet ve svém pokoji (luxování, utírání prachu, úklid věcí, vynášení koše ...).
- Dodržuji základní hygienické návyky (čištění zubů, umývání rukou, mytí těla, používání toalety ...).

- Samostatně dojeďu na určené místo pomocí hromadné dopravy.
- Pro družinu koupím skupinovou jízdenku na vlak nebo autobus a zjistím místo a čas odjezdu.
- Zjistím nějakou informaci pomocí telefonického rozhovoru od dospělého člověka, kterého znám.

Plnění

Pokud si chci lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

Rozhodl jsem se pro tyto aktivity:

Splnění této aktivity potvrzují já a tito lidé

Splnění této aktivity potvrzují já a tito lidé

1

Moje dovednosti a znalosti

5

příklad jedné strany Stezky pro skauty

Začít je možné libovolným stupněm

Pro potřeby experimentu je možné začínat plnění stezky libovolným stupněm přiměřeným věku. Pro výběr stupně je možné využít toto orientační vodítko:

- 11–12 let = 1. stupeň,
- 12–13 let = 2. stupeň,
- 13–14 let = 3. stupeň,
- 14–15 let = 4. stupeň

Najednou je možné plnit všechny stupně v rámci své výchovné kategorie (tedy první a druhý stupeň zároveň, třetí a čtvrtý zároveň). Dokončit druhý stupeň je možné pouze poté, co dokončím první. Je možné ale začít plnit až druhý stupeň, pokud přijdu v pozdějším věku (potom není nutný mít uzavřený první stupeň pro dokončení druhého).

Budoucí návaznosti

Po každém stupni bude možné dělat nějakou „prestížní“ zkoušku (jako Orlí pera nyní). Kdo stupeň neabsolvuje, nemůže zkoušku vykonat.

Odborky budou navazovat na stezku. Bude výrazně zjednodušen jejich systém.

Ve finální verzi skaut obdrží nášivku toho stupně, který plní (na jeho začátku, ne na jeho konci jako doposud).

Dokončení stupně stezky v experimentu bude považováno za dokončení stupně nové stezky (i když dojde ke změně).

Pojmenování a symbolika jednotlivých stupňů

Pro účely experimentální stezky bylo rozhodnuto nevyužít symbolický rámec. Bude vytvořen na základě zpětné vazby a výzkumů od dětí během testování experimentální stezky, aby co nejvíce odpovídal jejich zájmům

Symbolický rámec skautské stezky se bude odvíjet ve dvou rovinách.

1) První z nich se prolíná samotnou stezkou a úkoly, které děti plní. Tato motivace by měla být obecná a nepříliš dominantní, aby umožňovala začlenění i do oddílů, které již mají nebo chtějí mít vlastní symbolický rámec. Jako základní obecný symbolický rámec je navrhována symbolika putování (životem, světem...), které je možné „naroubovat“ na různé další symbolické rámce. Pro pojmenování jednotlivých stupňů lze nalézt i jiné názvy, případně jiné oblasti, kterými prochází. Tento symbolický rámec, který by měl být společný pro celou stezku pro skautský věk, se bude promítat zejména:

- v názvech stupňů
- označení stupňů (grafika na listech a kartách)
- barva stupně (k odlišení karet)
- titulní strany jednotlivých oblastí
- obrázky a grafika prolínající se celou stezkou...

- a) **Varianta č. 1:** Dítě začíná na neznámém ostrově a pokračuje přes moře a pevninu až na vrchol hory. Krajiny mají hodně jasně navázané „hrdiny“ = symbolika toho, kdo se v nich pohybuje (Námořník, Horolezec...).
- b) **Varianta č. 2:** Putování od pólu k rovníku – arktické pustiny, tundra a tajga, mírný pás (hory), džungle a prales. Při putování se zvyšuje teplota, možno využít při vizualizaci postupu ve stezce.
- c) **Varianta č. 3:** Putování různými druhy krajiny, které by neměly jasné „hrdiny“ a bylo by je možné naroubovat na různé příběhy. Např. Les, krajina, voda, město... Hrdinu by si vybíralo dítě (nebo oddíl v příp. vlastní symboliky), ke každému stupni by mohly být vydány dvě až tři varianty, které budou odpovídat zájmům dětí a které budou pokrývat chlapecké i dívčí zájmy.

- d) **Varianta č. 4:** Čtyři stupně = čtyři živly. Země, voda, oheň, vzduch. Snadné znázornění symboly, možná příliš „obehraná“.
- e) **Varianta č. 5:** Symbolika vody – potok, říčka, řeka...
- f) **Varianta č. 6:** ... pokud máš nápad, neváhej se ozvat

Stupeň	Varianta 1	Varianta 2	Varianta 3	Varianta 4	Varianta 5
1. stupeň	Tajuplný ostrov	Tundra	Les	Země	Pramen
2. stupeň	Plavba přes moře	Tajga	Krajina	Voda	Potok
3. stupeň	Putování krajinou	Hornatina	Voda	Oheň	Říčka
4. stupeň	Stoupání na horu	Džungle	Město	Vzduch	Řeka

2) Druhá úroveň symbolického rámce představuje určitou nadstavbovou část, která se už předpokládá ve více variantách (spíše chlapecká a spíše dívčí). Cílem této nadstavbové části je odměnit a motivovat za postup ve stezce (podpořit tedy osobní rozvoj). Nadstavbová symbolika bude nedílnou součástí nadstavbové hry. Tu si můžeme představit např. jako karetní hru postavenou na principech oblíbené hry Magic, ve které se získávají (kupují / získávají za splněné body stezky) herní karty nezávislé na obsahu stezky a s nimi se rozehrává samostatná hra mezi členy vlastního nebo cizího oddílu.

Praktické náměty jak plnit stezku v oddíle či aktivity pro plnění jednotlivých bodů budou postupně zveřejňovány na www.skaut.cz/novyprogram.

OD KOMPETENCÍ

Kompetence z pohledu obsahu a výsledku skautské výchovy

1. Duchovní

2. Psychologické (vztahové)

3. Manažerské

4. Environmentální

5. Praktické dovednosti

1. Duchovní

- 1.1. Láska
- 1.2. Svědomí
- 1.3. Meditace
- 1.4. Globální zodpovědnost

2. Psychologické (vztahové)

- 2.1. Já
- 2.2. Já a ty
- 2.3. Já a my
- 2.4. Já a společnost

3. Manažerské

- 3.1. Sám sobě manažerem
- 3.2. Práce s informacemi a řešení problému
- 3.3. Vlastní názor, odolávání manipulaci
- 3.4. Prezentace na veřejnosti
- 3.5. Týmová práce
- 3.6. Komunikace

4. Environmentální

- 4.1. Krása – vnímání a vytváření
- 4.2. Krása a jedinečnost přírody
- 4.3. Vztah k přírodě
- 4.4. Vztah ke krajině
- 4.5. Vědomí provázanosti
- 4.6. Respekt k různosti
- 4.7. Aktivní občanství

5. Praktické dovednosti

- 5.1. Přežití v přírodě
- 5.2. Osobní dovednosti
- 5.3. Společenské dovednosti
- 5.4. Řešení krizových situací

K BODŮM STEZKY

Kompetence z pohledu uživatele (dítě, vůdce oddílu)

A – Moje dovednosti a znalosti

- A.1 – Můj každodenní život
- A.2 – Fyzická zdatnost
- A.3 – Buď připraven
- A.4 – Řešení problémů
- A.5 – Prezentace
- A.6 – Manuální zručnost

B – Moje srdce

- B.1 – Já a můj život
- B.2 – Moje svědomí
- B.3 – Můj osobní rozvoj

C – Můj kamarád

- C.1 – Lidé a vztahy
- C.2 – Moje vztahy
- C.3 – Komunikace mezi lidmi
- C.4 – Moje pomoc druhým

D – Můj domov

- D.1 – Moje rodina
- D.2 – Moje parta
- D.3 – Můj tým

E – Svět okolo nás

- E.1 – Já a demokracie
- E.2 – Můj občanský život
- E.3 – Propojený svět
- E.4 – Různost světa
- E.5 – Příběhy našeho světa

F – Příběhy kolem nás

- F.1 – Hodnota přírody
- F.2 – Pobyt v přírodě
- F.3 – Vnímání přírody
- F.4 – Šetrné chování
- F.5 – Poznávání přírody

A – Moje dovednosti a znalosti

B – Moje srdce

C – Můj kamarád

D – Můj domov

E – Svět okolo nás

F – Příroda kolem nás

Hlavní oblast stezky

A – Moje dovednosti a znalosti

Bod stezky

A.1 – Můj každodenní život

Dokážu se postarat sám o sebe, nečekám, že za mě vše bude řešit maminka nebo vedoucí. Ve světě se prostě neztratím a umím si poradit v každé situaci. Jsem už dost starý na to, aby mě pořád někdo vodil za ručičku.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
5.2. Osobní dovednosti							
Umí najít spojení v jízdním řádu.	Jde zejména o schopnost orientovat se v jízdních řádech na zastávkách a na nádražích a umění najít spojení pomocí internetu.				C	C	R
Pečuje o svůj zevnějšek, umí se obléci a upravit pro různé příležitosti.	Např. výlet do přírody, návštěva divadla, ples, maturita, ... Součástí je i umění vhodně se učešat, nalíčit, vybrat vhodné a vkusné doplňky, uvázat si kravatu.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Umí nakoupit základní potraviny a připravit jednoduché jídlo.	Ve většině oddílů si děti na tábore vaří samy (někdy pod vedením dospělého, někdy zcela samostatně). Předpokládáme, že v těchto oddílech aspoň některé děti minimální požadavky popsané v této dílčí kompetenci výrazně převyšují.		pre C	pre C	C	C	R
Umí si uspořádat a uklidit své věci. Má ve svých věcech pořádek a najde, co potřebuje. Udržuje své věci v dobrém stavu.		pre C	C	C	C	R	R
Zvládá běžné domácí práce a jednoduché opravy v domácnosti.		pre C	pre C	C	C	C	R
5.3. Společenské dovednosti							
Dokáže hospodařit s penězi.	Zahrnuje schopnost peníze získávat jako protihodnotu vlastní činnosti, s penězi šetrně a efektivně nakládat (tj. pořizovat si jen to, co potřebuji, v kvalitě, kterou potřebuji).	pre C	C	C	C	C	C
Umí si najít zaměstnání.	Cíl této kompetence je velice praktický: obstát na trhu práce. Duchovní předpoklady pro její vytvoření obsahuje dílčí kompetence „Dokáže hledat smysl života a vlastní poslání.“	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Dokáže jednat s institucemi.	Instituce představují širší vymezení, než jen „úřady“ (což jsou speciální druhy institucí). V praxi se člověk totiž jedná s úřady zpravidla učí nejprve při jednání s „lidštějšími“ formami institucí.	pre C	pre C	pre C	C	C	C

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj každodenní život **1**

- Po celou dobu tábora si budu udržovat pořádek a přehled ve svém stanu.
- Budu si udržovat své oblečení a boty čisté a srovnané, vyčistím a ošetřím si zablácené boty, přišiju si utržený knoflík.
- Pravidelně si budu uklízet ve svém pokoji (luxování, utírání prachu, úklid věcí, vynášení koše ...).
- Dodržuji základní hygienické návyky (čištění zubů, umývání rukou, mytí těla, používání toalety...).

- Samostatně dojedu na určené místo pomocí hromadné dopravy.
- Pro družinu koupím skupinovou jízdenku na vlak nebo autobus a zjistím místo a čas odjezdu.
- Zjistím nějakou informaci pomocí telefonického rozhovoru od dospělého člověka, kterého znám.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj každodenní život **2**

- Vezmu si doma na starost nějakou pravidelnou práci (v bytě, na zahradě) a budu jí dělat.
- Pomohu doma při velkém úklidu.
- Podle seznamu zajistím větší nákup domů nebo pro oddíl.
- Vezmu si na starost péči o nějakou část oddílového nebo družinového vybavení a zajistím jeho údržbu a opravy.

- Vymyslím si zaměstnání, které by mě bavilo, a zjistím, co musím udělat, abych takové zaměstnání získal.
- Na zastávce MHD, vlaku nebo autobusu najdu v jízdním řádu, kdy jede nejbližší vlak nebo autobus.
- Vyřídím telefonát s někým, koho osobně neznám.
- V průběhu dvou týdnů si zaznamenávám své peněžní příjmy a výdaje a s rodiči nebo s vůdcem si promluvíme o tom, za co utrácím zbytečně moc peněz a jak bych mohl ušetřit.
- Pošlu balík nebo doporučený dopis na poště.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj každodenní život **3**

- Na výpravě nebo na táboře připravím s družinou oběd pro oddíl.
- Doma se naučím zacházet s jedním nebo několika spotřebiči (myčka, pračka, sporák, žehlička, ...) a budu je pravidelně používat, abych pomohl rodičům.
- Doma nebo v oddíle opravím nebo vylepším nějakou věc (opravím si kolo, nabrousím a navoskuji lyže, natřu nábytek na chalupě, opravím oddílový vozík apod.).

- Na internetu vyhledám nejhodnější vlakové nebo autobusové spojení na výpravu a zpět (včetně přestupu).
- Část peněz, které chci utratit, si sám vydělám.
- Najdu na internetu informace o tom, co mě zajímá, a část textů nebo obrázků si stáhnu a zpracuji do jednoho souboru.
- Vyplním poštovní poukázku a zaplatím jí na poště.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním dvě aktivity, které si určím.

Můj každodenní život **4**

- Připravím doma pro ostatní oběd nebo teplou večeři.
- Při různých příležitostech (divadlo, koncert) ukážu, že se umím vhodně společensky obléci, upravit a učesat.
- Zajistím si vydání občanského průkazu nebo si sám podám přihlášku na střední školu.
- Vedu pokladnu na oddílové výpravě.
- Vymyslím si zaměstnání, které bych chtěl v budoucnosti dělat, a zjistím, co musím udělat, abych takové zaměstnání získal. Zjištěné informace zohledním při výběru své budoucí školy.
- Vložím peníze na účet (v bance nebo pomocí internetu).
- Objednám si nějaké zboží pomocí papírového nebo internetového formuláře (časopis...).

Moje dovednosti a znalosti

Hlavní oblast stezky

A – Moje dovednosti a znalosti

Bod stezky

A.2 – Fyzická zdatnost

Moje tělo dokáže spoustu věcí. Aby to bylo možné, je ale potřeba je trénovat a udržovat. Není to jen o cvičení a tréninku, ale celkově o zdravém životním stylu. Proto se nebojím pohybu, rozvíjím svoji fyziku a pečuji o svoje zdraví.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
5.2. Osobní dovednosti							
Rozvíjí svou fyzickou zdatnost přiměřeně svému věku a dispozicím.	Každý oddíl by měl mít dostatečné spektrum fyzických aktivit a sportů, které mnohostranně rozvíjejí pohybové dovednosti a fyzickou zdatnost jeho členů. Vůdce dbá na to, aby typ fyzické aktivity a úroveň výkonu byly přiměřené fyzické vyspělosti a věku člena např. v oddíle, který hraje softbal, si člen stanoví tyto úkoly: Uběhnu 50 m za x sekund. - Z 10 dobrých nadhozů se zlepším ze tří odpalů na šest. - Ve dvojici si 20x přihrajeme na vzdálenost 20m bez jediné chyby.	C	C	C	C	C	C
Zná a dodržuje zásady zdravého životního stylu.		pre C	pre C	C	C	C	C
Umí plavat.					C	R	R

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

1

Fyzická zdatnost

- Uplavu bez přestávky 50 metrů.
- Zlepším svůj výkon ve dvou sportovních disciplínách, které si předem zvolím.
- Naučím se nějakou novou sportovní aktivitu.
- Pravidelně ráno snídám a dodržuji pitný režim.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

2

Fyzická zdatnost

- Zlepším svůj výkon ve dvou sportovních disciplínách, které si předem zvolím.
- Naučím se nějakou novou sportovní aktivitu.
- Zúčastním se dvou sportovních výprav (na kolech, na běžkách apod.).

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním z každé skupiny jednu aktivitu, kterou si určím.

3

Fyzická zdatnost

- Uplavu bez přestávky 100 metrů.
- Zlepším svůj výkon ve dvou sportovních disciplínách, které si předem zvolím.
- Naučím se nějakou novou sportovní aktivitu.
- Mám alespoň 30 min. pohybu denně.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš lépe poradit v každodenním životě, splním dvě aktivity, které si určím.

4

Fyzická zdatnost

- Zlepším svůj výkon ve dvou sportovních disciplínách, které si předem zvolím.
- Naučím se nějakou novou sportovní aktivitu.
- Chodím včas a pravidelně spát.
- Zúčastním se dvou sportovních výprav (na kolech, na běžkách apod.).

Moje dovednosti a znalosti

Hlavní oblast stezky

A – Moje dovednosti a znalosti

Bod stezky

A.3 – Buď připraven

Krise! Může se to stát kdykoli a kdekoli. Umím pomoci, protože vím, jak přivolat pomoc. Dokážu sám použít život zachraňující úkony a umím zachovat chladnou hlavu. Neustále si procvičuji první pomoc a jednání v nejrůznějších kritických okamžicích. Navíc se umím pohybovat v neznámém prostředí, a to i ve vysokých horách, neznámém lese a v zahraničí.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad19
5.2. Osobní dovednosti							
Umí se vybavit do nepříznivých podmínek (špatné počasí, hory v zimě, nedostatečné hygienické zázemí, ...). Je si vědom rizik pobytu mimo domov (v neznámém prostředí, v přírodě, v zahraničí, ...), umí se na tato rizika připravit a předcházet jim.	Nejde o přežití v drsné přírodě mimo civilizaci, ale o schopnost připravit se na situace, které mohou nastat při běžném pobytu mimo domov a tyto situace zvládat. Oddíl může různé situace konkretizovat podle svého programu a zaměření (zaměřit se víc na pobyt na horách, v zahraničí, na vodě, na silnicích při jízdě na kole, apod.)		pre C	pre C	C	C	C
Orientuje se podle mapy a dalších pomůcek v neznámém terénu (ve městě, v horách apod.).	Orientaci podle mapy považujeme za základní, podle svých schopností a zájmů může člen oddílu zvolit další pomůcky k orientaci (GPS apod.). Součástí této kompetence je i schopnost zeptat se na cestu.		pre C	C	C	C	R
5.4. Řešení krizových situací							
Zná zásady 1. pomoci a dokáže je použít.		pre C	pre C	C	C	C	C
Dokáže si poradit v krizových situacích.		pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud si chceš umět poradit v krizových situacích, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Bud' připraven

1

- Vyzkouším si správné přivolání první pomoci (simulovaný telefonát s operátorem).
- Prakticky ošetřím základní zranění: krvácení, popálenina, zlomenina, klíště, přenos raněného na kratší vzdálenost.
- Naleznu na mapě svoji pozici (na turistické značce nebo na ulici).
- Správně se obléknu do extrémních podmínek: horko, mokro, zima.
- Víím, kam a jak se obrátit v případě, že se stanu svědkem dopravní nehody, zločinu nebo budu sám okradený či napadený.
- Nakreslím plánek místa, na kterém se právě nacházím.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš umět poradit v krizových situacích, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Bud' připraven

2

- Znáím a předvedu zásady život zachraňujících úkolů: masáž srdce, umělé dýchání, zastavení krvácení.
- Aktivně se zúčastním nácviku první pomoci - přivolání pomoci, postup podle instrukcí, život zachraňující úkony, přenos raněného.
- V neznámém městě dorazím podle plánu mezi určenými dvěma body.
- Vyzkouším si v simulované situaci jednání v krizových situacích: autonehoda, krádež, napadení.
- Zjistím si, kde ve škole, doma a v klubovně se nachází hydrant nebo hasicí přístroje a jak se mají použít. Své zjištění ukážu rádcí nebo celé družině.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš umět poradit v krizových situacích, splním jednu vyznačenou aktivitu a dvě další, které si určím.

Bud' připraven

3

- Předvedu simulovanou záchranu tonoucího mnou (v takové fyzické kondici a plavecké schopnosti, jaké jsem).
- Zúčastním se se správným vybavením výpravy do hor.
- Zúčastním se nácviku života zachraňujících úkonů celkově v rozsahu minimálně dvou hodin.
- Předvedu po dohodě s vůdcem oddílu na družinove praktickou ukázkou ošetření nejméně sedmi různých úrazů (např. krvácení z nosu, z ucha, z tržné, sečné či bodné rány, pád na hlavu, bezvědomí, podezření na zlomeninu, zanesené čtené odřeviny, uříznutý prst).
- Zúčastním se praktického nácviku jednání v krizových situacích.
- Zúčastním se debaty o šikaně (v oddíle, škole apod.).
- Zúčastním se programu, ve kterém je třeba orientace v nesnadném terénu nebo v noci.
- Projdu dvě cesty v internetové hře Bud' připraven (www.budpripaven.cz).
- Zúčastním se bivaku (přenocování s minimálním vybavením).

Moje dovednosti a znalosti

Pokud si chceš umět poradit v krizových situacích, splním jednu vyznačenou aktivitu a dvě další, které si určím.

Bud' připraven

4

- Zjistím doma a v klubovně, kde se nachází uzávěry plynu, vody, pojistky a hasicí přístroje a jak se k nim dostanu. Promyslím, v jakých situacích a jak bych je použil.
- Podílím se na organizaci nácviku jednání v krizových situacích ve svém oddíle.
- Zúčastním se zdravotnického kurzu v minimálním rozsahu 10 hod.
- Zúčastním se se správným vybavením náročnější výpravy nebo expedice v přírodě (několikadenní puták) či zahraničí.
- Zvládnou celodenní aktivitu v zimních horách (lyžování, běžky, výprava), dokážu se na tuto akci sám správně vybavit a obléci.
- Aktivně se podílím na přípravě nácviku jednání v krizových situacích (nehoda, úraz, požár apod.) pro světlušky, vlčata nebo mladší skauty/ky.
- Projdu čtyři cesty v internetové hře Bud' připraven (www.budpripaven.cz).
- Dostanu se sám/sama z neznámého místa do civilizace (ve vzdálenosti alespoň 7 km) do tří hodin za pomoci buzoly a mapy.

Moje dovednosti a znalosti

A – Moje dovednosti a znalosti**A.4 – Řešení problémů**

Nemusím být chodící encyklopedie, důležité je, že umím najít informace, které zrovna potřebuji. Umím ze záplavy informací, které se na nás v dnešním světě valí, vybrat ty, které opravdu potřebuji a kterým můžu věřit.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
3.2. Práce s informacemi a řešení problémů							
Umí informace účinně zpracovat, vyhodnotit jejich důležitost při řešení daného problému.	Roztřídí informace, kriticky je zhodnotí (s ohledem na jejich objektivitu, původnost, důvěryhodnost zdroje apod.).		pre C	C	C	C	C
Dokáže popsat problém a určit jaké informace bude k jeho vyřešení potřebovat.	Umí vyhledat informace potřebné k řešení svého problému. Ví, kde a jak je hledat.		pre C	C	C	C	C
Je schopen reflexe řešení daného problému.	Umí se podívat zpět, zhodnotit své jednání a navrhnout v něm případné změny pro budoucnost.		pre C	C	C	C	C
Dokáže samostatně vyhledat potřebné informace – ví kde je má hledat.	Umí používat internet a literaturu k získání potřebných informací.		pre C	C	C	C	C
Umí informace náležitě prezentovat.	Umí vybrat a přiměřeným způsobem sdělit to podstatné.		pre C	C	C	C	C
Při řešení problému dokáže navrhnout různé postupy řešení a rozhodnout se pro nejvhodnější, které poté uskuteční.	Jde zejména o schopnost využít informace, které má k řešení daného problému k dispozici. Tyto informace vyhodnotit a na jejich základě zvolit správné řešení.		C	C	C	C	C

Pokud chci dokázat vyhledávat informace a řešit problémy, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Řešení problémů

1

- Vyroším si do zápisníku stránku o druzích osobních informacích, které se dají zneužít a které bych o sobě neměl poskytovat.
- Napíšu jednoduchou recenzi na přečtenou knihu, shlédnutý film, navštívené webové stránky apod.
- Vyhledám alespoň pět odpovědí na neznámé otázky s využitím tištěných encyklopedií, atlasů a slovníků.
- Pomocí atlasů určím souhvězdí nebo rostlinu, či živočicha.
- Uvařím pro družinu či rodinu nové jídlo dle kuchařky (sám si najdu recept, udělám si rozpočet a dle něj nakoupím).

Moje dovednosti a znalosti

Pokud chci dokázat vyhledávat informace a řešit problémy, splním dvě aktivity, které si určím.

Řešení problémů

2

- Napíšu článek do oddílového časopisu s využitím informací z encyklopedií a internetu (minimálně ze tří různých zdrojů).
- Doporučím družině alespoň tři zajímavé internetové stránky, které souvisejí s tématem, kterému se právě věnujeme.
- Porovnáám časopis Skaut s jiným časopisem pro mou věkovou kategorii a představím ostatním pozitivní a negativní obou z nich.
- Vyhledám alespoň pět odpovědí na neznámé otázky s využitím internetu.
- U dvou problémů, které mají více možných řešení, vyberu nejlepší řešení a řeknu proč.
- Dokážu podle návodu zprovoznit přístroj (domácí spotřebič, GPS...).
- Naplánuji přiměřeně dlouhou trasu výpravy tak, abychom navštívili několik zajímavých míst a zároveň se stihli vrátit dopravním spojením.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud chci dokázat vyhledávat informace a řešit problémy, splním dvě aktivity, které si určím.

Řešení problémů

3

- Sepíšu na oddílovou vývěsku / do místního tisku text o našem oddíle, který bude obsahovat všechny informace důležité pro případné nováčky a jejich rodiče.
- U dvou problémů, které mají více možných řešení, vyberu nejlepší řešení a řeknu proč.
- Vymyslím kritéria podle kterých bych se rozhodoval k nákupu potřebné věci do klubovny, domů, či pro sebe.
- Udělám koláž z reklam, kde na jedné straně bude uvedeno, co uvádí reklama, a na druhé, co naopak zatajuje či nezdůrazňuje. Proberu svůj výtvar s družinou.
- Najdu informace k výpravě, rodinnému výletu apod. – dopravní spojení, počasí, mapa, zajímavosti...
- Doporučím družině alespoň tři zajímavé knihy, které bychom mohli využít v družinovém programu, a vysvětlím, které v nich obsažené informace by se nám mohly hodit.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud chci dokázat vyhledávat informace a řešit problémy, splním dvě aktivity, které si určím.

Řešení problémů

4

- Připravím návrh jednodenní výpravy s návštěvou zajímavého místa/památky a připravím o něm informace pro ostatní účastníky.
- Navrhu několik řešení problému, který trápí náš oddíl nebo družinu, představím je ostatním členům a povedu jednání, při kterém se rozhodneme, jaký postup zvolit.
- Připravím pro svou družinu doporučený seznam pramenů (knih, časopisů, internetových stránek) týkající se problému, na který jsme narazili.
- Umím odmítnout nevyžádanou poštu nebo inzerci. Chráním si svoje osobní údaje.
- Připravím si pro svou družinu audio-vizuální program na vybrané téma a zakončím jej prostorem pro diskusi nad získanými informacemi.
- Postarám se o nováčka tak, že jemu a jeho rodičům předám všechny informace potřebné pro chod schůzek a výprav a alespoň dva měsíce mu budu k dispozici, nebude-li si s něčím vědět rady.

Moje dovednosti a znalosti

Hlavní oblast stezky

A – Moje dovednosti a znalosti

Bod stezky

A.5 – Prezentace

I když vím, že mluvit před lidmi je těžké, nenechám se odradit trémou a dokážu posluchačům říct, co mám na mysli. To, že umím ostatním sdělit hlavní myšlenku nějakého díla, je jedním z klíčů k úspěchu v životě.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
3.4. Prezentace na veřejnosti							
Je ochotný prezentovat na veřejnosti.	Jde o vytvoření postoje – jsem ochoten sdělit své poznatky a postoje ostatním a chci jim svou prezentací předat to, co sám považuji za důležité.		pre C	C	C		
Je schopen porozumět tématu.	Je třeba osvojit si získávání vhledu do tématu: oč v něm jde, co je nejpodstatnější a co podpírající argumenty atd. Jde o pochopení ústředního sdělení (myšlenky) a celkové struktury tématu.		pre C	C	C		
Je schopen připravit strukturu a systém prezentace.	Umí zvolit vhodnou strukturu a formu prezentace pro různé účely (podle cíle, tématu, počtu a typu posluchačů, časových a technických možností, místa).		pre C	C	C		
Je schopen jasně se vyjadřovat a formulovat.	Jde o základní rétorické dovednosti a současně i o postoj: Vůči tématu, vůči adresátům a vůči sobě (s ohledem na téma a adresáty).		pre C	C	C		
Ovládá techniky a formy prezentace.	Jde zejména o schopnost zvolit vhodnou formu prezentace (např. přednáška, diskuze, článek v tisku, plakát, www stránky apod.) a správně vybrat a používat technické prostředky prezentace (např. počítače, audiovizuální techniku, apod.)		C	C	C		
Zvládá práci sám se sebou i s posluchači během prezentace.	„Překonávání trémy a stresu. Práce s publikem, schopnost reagovat na podněty posluchačů... Úzce souvisí s celkovou schopností komunikace.		pre C	C	C		
5.3. Společenské dovednosti							
Umí pracovat a využívat všech dostupných médií.	Umí pracovat s médii a využívat je jako zdroj informací i jako prostředek k možnosti prezentace svých myšlenek na veřejnosti. Základním předpokladem k tomu je porozumět, jak média fungují.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud se chci zlepšit v prezentování a vyjadřování se, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

1

Prezentace

- Vysvětlím nováčkovci jedno z témat nováčkovské zkoušky.
- Vymyslím reklamu (plakát, letáček, ...) na družinovou nebo oddílovou akci, abych na ni nalákal co nejvíce lidí.
- Napišu článek do oddílového časopisu.
- Vysvětlím pravidla hry ostatním členům oddílu/ družiny.
- Zlepším se při vystupování před ostatními v oddílu i ve škole.
- Představím svůj koníček nebo zájem ostatním členům družiny.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v prezentování a vyjadřování se, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

3

Prezentace

- Připravím prezentaci oddílu, družiny nebo skautingu na akci pro veřejnost.
- Vysvětlím ostatním členům družiny složitější zadaný úkol (pravidla hry, postup vaření nebo stavby atd.).
- Postarám se o nováčka tak, že jemu a jeho rodičům předám všechny informace potřebné pro chod schůzek a výprav a alespoň dva měsíce mu budu k dispozici, nebude-li si s něčím vědět rady.
- Naučím družinu novou (i pro mne) deskovou hru – vysvětlím pravidla, zodpovím otázky.
- Přispěji do některého internetového fóra s tématickým zaměřením souvisejícím se skautingem.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v prezentování a vyjadřování se, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

2

Prezentace

- Zkusím vytvořit příspěvek do novin, rozhlasu či televize.
- Napišu nebo zprostředkuji družině recenzi na přečtenou knihu, shlédnutý film, navštívené webové stránky apod.
- Na téma skautingu obsahově připravím několikadílný seriál krátkých prezentací (formou novin, výstavy, rozhlasové, televizní či internetové prezentace).
- Zjistím, v čem bych měl zlepšit svůj projev, a začnu na tom soustavně pracovat.
- Vystoupím s vlastním číslem (přednes, hudba, zpěv, kouzla apod.) na nějaké veřejné akci (ne pouze pro oddíl).

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v prezentování a vyjadřování se, splním dvě aktivity, které si určím.

4

Prezentace

- Znáám silné a slabé stránky hlavních typů médií a předvedu to kritikou praktických ukázek.
- Připravím si pro svou družinu audio-vizuální program na vybrané téma a zakončím jej prostorem pro diskusi nad získanými informacemi.
- Znáám různé pomůcky na podporu prezentace a jejich hlavní přednosti (flip chart, zpětný projektor, diaprojektor, dataprojektor, počítačové prezentační programy apod.).
- Přispěji do některého internetového fóra s tématickým zaměřením souvisejícím se skautingem.
- Připravím (např. pro oddíl) vlastní prezentaci o tématu, které mě zajímá.
- Nahráji si svoje povídání (vysvětlení pravidel, prezentace...). Nahrávku si poslechnu a určím hlavní silné a slabé stránky mého projevu.
- Porovnám výklad jedné události z více zdrojů.
- Několika různými formami zorganizuji zpětnou vazbu na nějakou akci nebo program.

Moje dovednosti a znalosti

Hlavní oblast stezky

A – Moje dovednosti a znalosti

Bod stezky

A.6 – Manuální zručnost

Není to jen tak vytvořit něco užitečného nebo pěkného. Proto trénuju, aby mi praktické činnosti šly ještě lépe než dřív. Pokud budu takto všestranný a dokážu rukama udělat spoustu věcí, určitě se ve světě neztratím.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
5.2. Osobní dovednosti							
Rozvíjí svou manuální zručnost ve vybrané oblasti. Svoji dovednost používá ve prospěch své družiny a oddílu.	Něco umí a je tím platný ostatním.		C	C	C	C	R
Umí si zorganizovat práci, vybrat vhodné nástroje a materiál, pracovat podle návodu. Ví, na co se který nástroj hodí a na co nehodí, a umí ho bezpečně používat.			pre C	pre C	C	C	R
Umí si připravit a sbalit věci na dočasný pobyt mimo domov (výprava, tábor, VŠ kolej, ...). Umí si sbalit batoh.			pre C	pre C	C	C	R

Pokud se chci zlepšit v manuální zručnosti, splním dvě aktivity, které si určím.

Manuální zručnost **1**

- Na výpravu si správně sbalím batoh. Dokáži si sbalit věci podle seznamu.
- Sám nebo s družinou vyrobím ozdobný nebo užitečný předmět či stavbu (ozdobu, vyšíváný ubrousek, model letadla, táborovou stavbu, kus nábytku apod.).
- Vyrobím jednu věc z oblasti, která mě zajímá.
- Jednoduchými libovolnými uměleckými prostředky se pokusím umělecky ztvárnit vybraný námět.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v manuální zručnosti, splním dvě aktivity, které si určím.

Manuální zručnost **2**

- Podle seznamu si sbalím sám batoh nebo jiné zavazadlo na delší pobyt mimo domov (tábor, škola v přírodě, hory).
- Sám nebo s družinou vyrobím ozdobný nebo užitečný předmět či stavbu (ozdobu, vyšíváný ubrousek, model letadla, táborovou stavbu, kus nábytku apod.).
- Vyrobím jednu věc z oblasti, která mě zajímá.
- Jednoduchými libovolnými uměleckými prostředky se pokusím umělecky ztvárnit vybraný námět.
- Vymyslím a připravím výzdobu klubovny k různým příležitostem (Vánoce, návštěvní den pro rodiče, tematická nástěnka apod.).

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v manuální zručnosti, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Manuální zručnost **3**

- Sám nebo s družinou vyrobím ozdobný nebo užitečný předmět či stavbu.
- Budu bezpečně používat vybrané nástroje (např. nůž, sekeru, šicí náčiní, apod.) a udržovat je v bezvadném a funkčním stavu.
- Jednoduchými libovolnými uměleckými prostředky se pokusím umělecky ztvárnit vybraný námět.

Moje dovednosti a znalosti

Pokud se chci zlepšit v manuální zručnosti, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Manuální zručnost **4**

- Sám nebo s družinou vyrobím ozdobný nebo užitečný předmět či stavbu.
- Budu bezpečně používat vybrané nástroje (např. nůž, sekeru, šicí náčiní, apod.) a udržovat je v bezvadném a funkčním stavu.
- Jednoduchými libovolnými uměleckými prostředky se pokusím umělecky ztvárnit vybraný námět.

Moje dovednosti a znalosti

Hlavní oblast stezky

B – Moje srdce

Bod stezky

B.1 – Já a můj život

Jsem rád na světě, i když život není vždycky snadný. Víím, že můj život má velkou cenu. Jsem totiž člověkem s jedinečným posláním. Snažím se v lidech i ve světě kolem sebe vidět dobro, ne jenom špatné stránky. Pokouším se dívat „pod povrch“ věcí a hledat v nich smysl a krásu.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.1. Láska							
Vází si sebe (i ostatních lidí).	Každý člověk je jedinečnou bytostí hodnou lásky a úcty – bez ohledu na to, co momentálně umí, dokáže, dělá. Díky tomu si člověk může sebe vážit, i když ničím nevyniká, nic zvláštního (zatím) nedokázal, naopak – častokrát jedná chybně nebo i špatně, nedaří se mu, společnost ho neocňuje.	pre C	pre C	C	C	C	R
1.3. Meditace							
Rozumí krásu a symbolické řeči duchovního života.	Přímou řečí ducha je krásu, řeči zprostředkovanou tradicí jsou symboly. Smysl pro krásu a základní porozumění symbolům patří k nejdůležitějším předpokladům duchovního života. Duchovní skutečnosti lze těžko vyjádřit přímým popisem. Člověka oslovují skrze jeho prožívání krásy nebo pomocí symbolického a obrazného popisu.	C	C	C	C	C	R
Dokáže hledat smysl života a vlastní poslání.	Jde o důvěru, že můj život má smysl, který jsem si sám nevymyslel; o vědomí, že mám v tomto světě určité poslání, ke kterému mám jedinečné předpoklady a že moje poslání je součástí velkého společného díla. Toto své poslání musím postupně objevovat a naplno jej uskutečňovat, přičemž to, jak své poslání chápu a jak mu rozumím, musím být ochoten trvale prověřovat.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Umí obnovovat vnitřní pokoj, pocit bezpečí a životního zakončení.	Jedná se o duchovní život v nejužším slova smyslu . Základní formou vlastní naprosté většiny cest rozvoje duchovního života je „ vnitřní prodávání “ (rozjímání, meditace, kontemplace či modlitba). Některé spirituality nabízejí i další možnosti (např. v křesťanství svátosti, ve východních náboženstvích různá cvičení, jinde různé rituály). Skauting žádnou konkrétní duchovní cestu nepředepisuje, ale měl by člověka přivést k tomu, aby si vybral či našel účinný způsob, jak z tohoto zdroje čerpat. Zničující zkratku nabízející vyhnout se náročnosti skutečného duchovního života tu představují drogy.	C	C	C	C	C	R
Má pozitivní přístup k životu a dokáže se radovat.	V žádném případě nejde o běžný optimismus, který je důsledkem určitého typu povahy, naivity nebo zkreslených představ o životě bez nesnází. Jde o vnitřní radost, která pramení z naděje a vnitřní čistoty srdce . Tato radost má duchovní základ a je ve své podstatě darem, který se nabízí každému člověku. Jde o to, aby se jí člověk sám neuzavíral buď tím, že se bere příliš vážně, nebo tím, že ztratí schopnost „být čistý v myšlení, slovech a skutcích“.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
4.1. Krása – vnímání a vytváření							
Dokáže vysvětlit, proč je pro něho daná věc krásná. Ví, co je pro něj osobně krásné a co ne. Ví, že krásno je subjektivní pocit, že je vnímáno každým jedincem jinak.	Kultivuje svůj vkus. Vnímá krásu, nenechá se ovlivnit davovým vkusem, nepodléhá pokleslému vkusu. Uvědomuje si také odlišnost vnímání krásna v různém věku.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud chceš více rozumět sobě a svému životu, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Já a můj život

1

- Zlepším se ve schopnosti přemáhat svoje špatné nálady a rozmrzelosti.
- Zlepším se ve schopnosti v tichu soustředěně naslouchat tomu, jak mě oslovují (jak na mě působí) věci a lidé kolem mě (například potůček, květina, ptáci, mimino v kočárku, náš pes, strom, chléb apod.).
- Vysvětlím svým vrstevníkům, jak chápu bod zákona Skaut je veselá mysl.
- Ukážu na konkrétních příkladech, v jakém smyslu může být pohádka pravdivá.
- Podle vlastního výběru shromáždím pět skutečností (předmět, skladbu, obraz apod.), které se mi líbí, a pět, které se mi nelíbí. Pokusím jsem se zjistit, proč se mi ty první líbí a ty druhé ne.
- Připravím na výpravě či na táboře stezku, na níž bylo aspoň pět pozoruhodných či krásných přírodních detailů.

Moje srdce

Pokud chceš více rozumět sobě a svému životu, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Já a můj život

2

- Zjistím, v čem se můžu spolehnout na sebe a v čem na ostatní členy své družiny.
- Dokážu se alespoň 10 minut sám soustředit na nějakou důležitou otázku (např. Kdo jsem? nebo Koho mám skutečně rád?) O výsledku si popovídám s někým, komu důvěřuji.
- Umím u různých her určit, jaký je jejich smysl.
- Umím vysvětlit, jaký je rozdíl mezi povoláním a zaměstnáním.
- Vyberu si umělecké dílo, které se mi líbí (obraz, kniha, hudba, stavba...), a vysvětlím, proč se mi líbí. Pro svoje kamarády uspořádám přehlídku svých oblíbených písní (skladeb) a doplním to výkladem, proč se mi líbí.
- Vytvořím si svůj osobní erb.

Moje srdce

Pokud chceš více rozumět sobě a svému životu, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Já a můj život

3

- Budu uvažovat o tom, jestli jsem rád na světě a proč (napíšeš si o tom zápis do deníku, pohovoříš o tom s někým, komu důvěřuji, zúčastníš se debaty o tom apod.).
- Připravím prezentaci o osobě, která je mým vzorem.
- Prokážu na konkrétních případech (ze života, z dějin, z literatury apod.), že dokážu uvažovat o smyslu vlastního jednání i jednání druhých lidí.
- Vyberu si z Bible či jiné knihy tři případy posláni a ostatním je popíšu.
- Zlepším se ve schopnosti obnovovat svůj vnitřní pokoj a radost způsobem, který si sám vyberu (poslech hudby, procházka přírodou, modlitba apod.).
- Dokážu vysvětlit základní náboženské symboly (kříž, Davidovská hvězda, mandala, půlměsíc apod....).
- Připravím pro družinu aspoň půlhodinový program složený z hudby, která se mi líbí, a pokusím se při tom přiblížit, co se mi na ní zvláště líbí.

Moje srdce

Pokud chceš více rozumět sobě a svému životu, splním dvě aktivity, které si určím.

Já a můj život

4

- Zhodnotím své předpoklady (silné a slabé stránky) pro své životní povolání.
- O tom, proč nenávidíš je neslučitelná se skautingem, připravím prezentaci nebo to vyjádřím jinou vhodnou formou.
- Pohovořím s dospělým, kterému důvěřuji, o svých dosavadních zkušenostech z rozjímáním (vnitřním nasloucháním, meditací, modlitbou, přebýváním v tichu apod.).
- Připravím program pro mladší děti, při kterém v tichu vylischnou několikaminutovou skladbu, básně, písně apod. a poté na ni několika větami budou reagovat (např. vyjádřit poděkování, svůj vnitřní stav apod.).
- Pokusím se vyjádřit pomocí symbolů (obrázkiem či jiným ztvárněním) duchovní či abstraktní skutečnosti (pravda, láska, naděje, zoufalství, odpuštění, řád).
- Budu oporou při uskutečňování oddílových rituálů a jiných aktivit směřujících k podpoře oddílové tradice a rozvoji duchovního života.

Moje srdce

Hlavní oblast stezky

B – Moje srdce

Bod stezky

B.2 – Moje svědomí

Skutečně chci žít podle skautského slibu a zákona. Rozumím tomu, proč je takový život správný. Abych tak dokázal žít, snažím se poslouchat své svědomí, které mi pomáhá rozlišit, co je správné a co ne. Chci být spolehlivý a statečný, abych obstál i v těžkých situacích a dokázal být dobrým člověkem nejenom ve chvíli, kdy mě někdo vidí, ale i sám před sebou. Chci být svým blízkým opravdovým přítelem, na kterého se mohou vždy spolehnout.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.2. Svědomí							
Hledá, přijímá a chrání hodnoty důležité pro správný život.	Východiskem skautského mravního rozhodování je přesvědčení, že člověk svým smýšlením a jednáním podporuje (resp. odmítá) dobro, nebo naopak zlo. Ze skautského hlediska je jednoznačně na straně dobra život postavený na skautském slibu a zákonu. V praxi jde o to porozumět hodnotám, ke kterým takový život směřuje a bere z nich svou sílu, přijmout je za vlastní a v konkrétních situacích je i naplňovat a případně chránit. Skaut může za základ svého morálního rozhodování přijmout i jiný „hodnotový systém“, pokud je ovšem skautem, neměl by být s tím skautským v rozporu.	pre C	C	C	C	C	R
Rozvíjí své mravní rozhodování na základě fungujícího svědomí.	Jde o vytvoření zralého dospělého svědomí. Toto svědomí postupně kultivuje od respektování standardních mravních pravidel (např. skautského zákona) až k naslouchání a porozumění nejvyšší Pravdě a Lásce, která k nám skrze naše svědomí promlouvá. Proto hlas svého svědomí neumlčuje a nepodléhá skupinové nebo společenské morálce, je-li s jeho svědomím v rozporu.	pre C	pre C	C	C	C	C
Aktivně se podílí na vytváření vlastního charakteru.	Důsledkem žití podle správně utvářeného svědomí (přiměřeně věku a celkovému rozvoji duševnímu i duchovnímu) je rozvoj charakteru – který vyjadřuje kvalitu člověka z hlediska morální spolehlivosti. Významnou roli tu hraje na jedné straně vůle a schopnost překonávat překážky, na druhé přitažlivost krásy dobra a touha po jejím naplnění.	pre C	pre C	C	C	C	C
1.4. Globální zodpovědnost							
Je zodpovědný, spolehlivý a statečný.	Předpokladem skautské životní orientace je přesvědčení, že člověk svůj život žije s odpovědností vůči Pravdě a Lásce. Tato odpovědnost na jedné straně člověku nastavuje zrcadlo a upozorňuje ho na vlastní chyby a selhání, současně mu ale dává svobodu a sílu nejen své chyby překonávat, ale žít svůj život trvale v pravdě a svobodě. Opora v Pravdě a Lásce nám dodává odvahu a energii pro naše vlastní tvořivé jednání rozvíjející láskyplné vztahy a přispívající k pravdivému poznání.	pre C	C	C	C	C	C
2.1. Já							
Přijímá úspěch i neúspěch, dokáže řešit obtížné situace.	Postupně se učí chápat, že neúspěch nemusí být jen prohra, ale může být příležitostí k sebepoznání i poučením vedoucím k nápravě. Úspěchy mají člověka povzbudit, ale ne vést k pýše.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud chceš pokročit ve svém mravním jednání, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

1

Moje svědomí

- Rozumím skautskému slibu a zákonu.
- Je spolehnutí na moje slovo, plním, co slíbím.
- Dokážu v několika konkrétních situacích uznat před ostatními svou chybu a pro příště se z těch chyb poučím.
- Prokážu statečnost v několika konkrétních situacích.
- Svoje osobní, skautské i školní záležitosti udržuji v pořádku.
- Dokážu z hlediska morálního jednání (dobra a zla) rozebrat alespoň tři příběhy.
- Dodržuji tři měsíce Modrý život, na jehož pravidlech jsem se dohodnul se svým rádcem (s rodiči, vůdcem, duchovním, učitelem, starším sourozencem apod.).

Moje srdce

Pokud chceš pokročit ve svém mravním jednání, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

3

Moje svědomí

- Dokážu srovnat, které hodnoty jsou důležité pro moje rodiče, moje spolužáky a mě samého.
- Dokážu se druhým za své nedostatky a chyby omluvit.
- Opakovaně prokážu, že se dokážu spolehlivě alespoň den starat o mladší (sourozence, členy oddílu apod.).
- V uplynulém půlroce jsem prokázal svou schopnost obstát v náročných situacích (dalšími) třemi konkrétními případy.
- Pokusím se v rozvíjet některé svoje dobré vlastnosti a zlepšit některé ze špatných vlastností. O výsledku si promluví s někým, komu důvěřuji.
- Dodržuji už rok Modrý život, na jehož pravidlech jsem se dohodnul se svým rádcem (s rodiči, vůdcem, duchovním, učitelem apod.).
- Představím družině svého oblíbeného hrdinu a jeho vlastnosti.

Moje srdce

Pokud chceš pokročit ve svém mravním jednání, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

2

Moje svědomí

- Dokážu s pomocí otázek dospělého, kterému důvěřuji, uvažovat o tom, jak se vlastně skutečně rozhoduji, když jde o morální jednání.
- Snažím se skautsky žít i mimo oddíl.
- Prokážu statečnost ve třech dalších konkrétních situacích.
- Zlepším se v zodpovědném plnění svých povinností a úkolů.
- Dokážu skautský zákon srovnat alespoň se dvěma jinými obdobnými pravidly morálního života (zákonem Lesní moudrosti, Desaterem apod.).
- Prokážu ve třech konkrétních případech svou schopnost obstát v náročných situacích.
- Dodržuji šest měsíců Modrý život, na jehož pravidlech jsem se dohodnul se svým rádcem (s rodiči, vůdcem, duchovním, učitelem apod.).
- Dokážu z hlediska morálního jednání rozebrat (další) tři příběhy.

Moje srdce

Pokud chceš pokročit ve svém mravním jednání, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

4

Moje svědomí

- Dokážu samostatně uvažovat o tom, jak se vlastně skutečně rozhoduji, když jde o morální jednání.
- Znáím hlavní kladné a záporné stránky svého současného charakteru, promluví si s někým, komu důvěřuji, jak posílit ty kladné a oslabit ty záporné.
- Představím členům své družiny svůj žebříček hodnot a srovnám jej se skautskými hodnotami.
- V alespoň dvou případech dokážu na veřejnosti hájit skauting nebo zvládnout nějaké obtížné situace vyžadující statečnost (například zastat se šikanovaného spolužáka nebo nekrýt třídního uličníka).
- Prokážu svou schopnost obstát v náročných situacích několika (dalšími) konkrétními případy.

Moje srdce

Hlavní oblast stezky

B – Moje srdce

Bod stezky

B.3 – Můj osobní rozvoj

Dovedu se zamyslet nad tím, jaký chci v životě být, čeho chci dosáhnout a co proto musím udělat. Nedovolím vlastní lenosti, aby mi řídila život. I když se mi někdy nechce dělat spoustu věcí, přemůžu se, protože vím, že jsou důležité.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
2.1. Já							
Překonává sebe sama.	Jde o záležitost motivace a vůle: chtít se překonávat a opravdu to dokázat. Praktickou cestou je, když člověk dělá i věci co mu nejdou nebo ho nebaví, ale jsou potřebné.	pre C	pre C	C	C	C	C
Je otevřený vůči budoucnosti: dokáže odpovídat na nové výzvy a klást si nové cíle.		pre C	pre C	C	C	C	C
Pomocí různých médií se sebevzdělává.	Umí využít různá média (tisk, televizi, rozhlas, internet, ...) jako zdroje poučení. Umí rozpoznat důvěryhodnost těchto zdrojů.	pre C	pre C	C	C	C	C
Dokáže obstát v náročných životních situacích, je schopen jím porozumět a umí se z nich poučit.	Učí se v náročných životních situacích používat důsledně také svůj rozum. Snaží se nepodléhat negativním emocím, panice, bezradějí. Z obtížných situací se umí poučit.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Chápe systematické celoživotní sebevzdělávání jako nezbytnou součást osobního rozvoje.	Jde o celkově kladný postoj k rozvoji poznání a schopnost ho proměnit v sebevzdělávání.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
3.1. Sám sobě manažerem							
Je sám sobě manažerem.	Zde se jedná hlavně o dvojí schopnost: 1) hospodařit s časem 2) znát svoje možnosti a dobře je využívat		pre C	C	C	C	C
4.1. Krása – vnímání a vytváření							
Uvědomuje si, že existují univerzální estetické principy, a je schopen o nich přemýšlet a hledat je v různých uměleckých dílech i v přírodě. Současně ale ví, že krásno je také určováno subjektivními pocity, že je vnímáno každým jedincem poněkud jinak.	Prožitek krásy je na jedné straně individuální a subjektivní, osobní vnímání krásy může být ovlivněn kulturou a vkusem společnosti, na druhou stranu existují určité univerzální estetické principy, které jsou společné mnohým kvalitním uměleckým dílům z různých dob a kultur (např. hudební harmonie, zlatý řez, apod.).			pre C	pre C	C	C
4.5. Vědomí provázanosti							
Porozumí a aplikuje základy systémového myšlení.	Je cenné, pokud si jevy nebo problémy dokážeme představit jako systémy složené z jednotlivých prvků a vazeb mezi nimi. Důležité je si uvědomit strukturu zkoumaného systému (např. kde má své zpětné vazby a zda mají posilující či oslabující charakter. Takto provedený rozbor by nám měl ukázat nejpodstatnější prvky a vazby sledovaného systému a tím nám dát klíč k porozumění jevu či řešení problému.	pre C	pre C	pre C	pre C	C	C

Pokud se chci posunout ve svém osobním rozvoji, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Můj osobní rozvoj **1**

- Vyberu si aspoň jednu věc, která je mi sice příjemná, ale není prospěšná / zdravá / hospodárná... a naučím se si ji odepřít.
- Promyslím, co vše je potřeba udělat při přípravě nějakého menšího projektu (např. výpravy) a jak to vše spolu souvisí.
- Opakovaně překonávám svou lenost, trému a snesu určité nepohodlí.
- Víím, jaké knihy jsou pro mě vhodné, a jejich četbě se budu věnovat víc než dosud.
- Navštívím divadlo či muzeum.

Moje srdce

Pokud se chci posunout ve svém osobním rozvoji, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Můj osobní rozvoj **3**

- Dokážu při řešení několikahodinového úkolu správně hospodařit s časem.
- Zlepším se v překonávání své lenosti a snášení nepohodlí.
- Mám přehled o knihách a časopisech, které jsou vhodné pro rozvíjení mých zájmů, a pravidelně je čtu.
- Překonám trému v několika náročných situacích.
- Přijmu nějakou funkci v družině – novou (výtvárník, kronikář).
- Umím vybrat kulturní akci pro celý oddíl.
- Navštívím divadlo, koncert a výstavu.

Moje srdce

Pokud se chci posunout ve svém osobním rozvoji, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Můj osobní rozvoj **2**

- Zlepším se v tom, abych se věnoval i věcem, které mě nemusí bavit, ale jsou nutností (úklid klubovny nebo vlastních věcí, učení do školy, pomoc doma, stavba tábora atd.).
- Rozšiřuji a prohlubuji své vědomosti z nějaké oblasti, která mě zvláště zajímá (čtenou časopisu, knih, debatou, pomocí internetu atd.).
- Zjistím, jaký je můj nejlepší recept proti nudě a seznámím s ním ostatní.
- Dokážu porovnávat různá díla (obrazy, hudbu, stavby apod.) a říct, co mají společného, čím se liší.

Moje srdce

Pokud se chci posunout ve svém osobním rozvoji, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Můj osobní rozvoj **4**

- Dokážu si zorganizovat svůj čas tak, abych během dne stihl vše potřebné a ještě mi nějaký čas zůstal pro mé zájmy a odpočinek.
- Pravidelně čtu nějaký populárně-odborný časopis (o přírodě, technice, politice, historii apod.).
- Poučím se pro svoje další jednání a rozhodování z těžkých situací a neúspěchů.
- V několika těžkých a náročných situacích neztrácím hlavu a účinně přispěji k jejich zvládnutí.
- Rozumím pojmu zpětná vazba a jsem schopen jej ukázat na jednoduchých příkladech v přírodě i společnosti.

Moje srdce

Hlavní oblast stezky

C – Můj kamarád

Bod stezky

C.1 – Lidé a vztahy

UVĚDOMUJI SI, JAK DŮLEŽITÉ JSOU PRO MŮJ ŽIVOT VZTAHY S LIDMI KOLEM A JAK JE PRO MĚ BOLESTNÉ, KDYŽ JSEM OSAMĚLÝ NEBO KDYŽ SE POHÁDÁM S ČLOVĚKEM, NA KTERÉM MI ZÁLEŽÍ. VÍM, ŽE O VZTAHY S MÝMI BLÍZKÝMI JE TŘEBA PEČOVAT, DÁVAT JIM NAJEVO SVOU LÁSKU A PŘÁTELSTVÍ. CHCI ŘEŠIT PROBLÉMY, KTERÉ SE VE VZTAZÍCH VYSKYTNOU, I KDYŽ JE TO TĚŽKÉ NEBO NEPŘÍJEMNÉ. SNAŽÍM SE DRUHÉ LIDI POCOHPIT – ONI PŘECE NEMUSÍ NUTNĚ VIDĚT VĚCI STEJNĚ JAKO JÁ!

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.1. Láska							
Respektuje důležitost řádu v mezilidských vztazích. Žije svou svobodu s ohledem na svobodu druhých.	Smysl této kompetence lze vyjádřit takto: Skaut svoji svobodu žije s ohledem na svobodu druhých, protože přijal za své, že všichni jsme přizváni ke společnému dílu. Společné dílo vyžaduje respekt k řádu, který není libovolným výmyslem kohokoliv, ale důležitým pomocníkem k dosažení souhry. Možným vyjádřením takového řádu je i skautský slib a zákon.	C	C	C	C	R	R
Váží si vztahů a pokládá je za rozhodující náplň svého života.	Každý člověk je pozván být účastníkem vztahů, jejichž základem je láska ve všech svých podobách: bratrská (konkretizovaná jako láska sourozenecká, kamarádská, přátelská), rodičovská (včetně všech druhů „pečovatelské lásky“), milenecká, manželská, správná láska k sobě, láska ke skutečným, jež nás přesahují (lidstvo, příroda, Bůh/bůh). I když se v životě jednotlivých lidí většinou nenaplní všechny tyto podoby lásky, rozhodujícím cílem je, aby člověk své osobní štěstí budoval na lásce.	C	C	C	C	C	C
1.2. Svědomí							
Je otevřený a vnímavý vůči druhým bytostem.	Jde o jednu z rozhodujících kompetencí pro celý život. Zde se jedná hlavně o vytváření základního postoje: být otevřený vůči druhým lidem a sdůvěrou i respektem je přijímat jako partnery.					C	C
4.1. Krása – vnímání a vytváření							
Vnímá krásu člověka (nejen jeho tělesné schránky).	Nejde o hledání „královny krásy“, ale o porozumění tělesné i duševní kráse člověka – kráse lidské tváře, těla, hlasu, charakteru, osobnosti, ...					C	C

Pokud chci poznat hodnotu lidí a vztahů, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Lidé a vztahy

1

- V družině i oddíle se snažím udržovat s druhými dobré vztahy, poznávat je, nestráním se kolektivu a přispívám k přátelské atmosféře.
- Mám několik dobrých kamarádů (v oddílu i mimo).
- Pravidelně se zabývám tím, jak druhým dělat radost.
- Opakovaně prokážu, že pro druhé dokážu něco obtížného vydržet.
- Dokážu druhé potěšit, když jsou smutní nebo je jim jinak zle.
- Opakovaně pomohu kamarádkému řešení konfliktů (v oddílu i mimo oddíl).
- Promluví si s dospělými, kterým věřím, o vztazích ve své rodině.
- Udělám radost někomu z rodičů.

Můj kamarád

Pokud chci poznat hodnotu lidí a vztahů, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Lidé a vztahy

2

- Opakovaně prokážu, že dokážu odpuštět druhým i sobě.
- Dokážu dodržovat pravidla, která platí pro život v oddílu, ve škole i u nás doma – a vím, proč je to správné.
- Opakovaně pomohu kamarádkému řešení konfliktů (v oddílu i mimo oddíl).
- Dokážu navazovat vztahy i s lidmi, kteří nepatří do mého bezprostředního okolí.
- Systematicky se budu věnovat někomu, kdo byl v prostředí nový (v oddílu, ve škole, v místě bydliště apod.).
- Celý týden se budu snažit řešit všechny rozpěře v klidu bez hádek, nadávání a skuhrání. Vždy se pokusím najít kompromis.

Můj kamarád

Pokud chci poznat hodnotu lidí a vztahů, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Lidé a vztahy

3

- Opakovaně prokážu v debatách schopnost druhým pozorně naslouchat a správně rozumět stanoviskům ostatních.
- Kvůli ostatním, na kterých mi záleží, se dokážu dlouhodobě omezit nebo v něčem výrazně zapřít.
- Seznámím se s příklady lidí z historie a kultury, kteří dokázali obstát i tehdy, kdy věrnost správnému jednání pro ně znamenala nebezpečí nebo i újmu na životě.
- Zúčastním se aktivity, při níž je důležité pozorně naslouchat osamělým lidem. Z jejich vyprávění napíšu článek.
- Snažím se pomáhat kamarádkému řešení konfliktů (v oddílu i mimo oddíl).
- Dokážu druhé potěšit, když jsou smutní nebo je jim jinak zle.
- Dokážu si s rodiči povídat o našem vzájemném vztahu.

Můj kamarád

Pokud chci poznat hodnotu lidí a vztahů, splním dvě vyznačené aktivity a jednu další, kterou si určím.

Lidé a vztahy

4

- Před ostatními v oddílu obhájím, proč má smysl neporušovat řád, i když se zdá, že se to někdy nevyplácí.
- Zamyslím se, čím ve svém jednání a svých postojích podporuji dobré vztahy a čím jim naopak škodím. Svoje závěry proberu s někým, komu důvěřuji.
- Mám několik internetových kamarádů, popřemýšlím nad tím, co mi to přináší a jaká jsou rizika.
- Dokážu navazovat dlouhodobé vztahy k děvčatům (pro děvčata k chlapcům).
- Dokážu navazovat pěkné vztahy k malým (výrazně mladším) dětem.
- Dokážu navazovat pěkné vztahy ke starým lidem.
- Mám kamaráda, se kterým si dopisuji.

Můj kamarád

Hlavní oblast stezky

C – Můj kamarád

Bod stezky

C.2 – Moje vztahy

Vím, že když někomu věřím a spoléhám se na něj, riskuji, že mi může ublížit. Přesto si uvědomuji, že bez důvěry není možné prožít opravdové přátelství nebo lásku. Zároveň se snažím nezneužít důvěry, kterou mi dá někdo blízký. Snažím se také druhé pochopit a mluvit s nimi i o problémech ve vztahu, nečekám, že mě automaticky pochopí. Umím požádat o radu nebo o pomoc. Vím, že s pubertou se nemění jen mé tělo, ale i vztahy k druhému pohlaví. Snažím se proto pochopit vztah mezi sexualitou a láskou, neizoluji jedno od druhého a neponižuji sexualitu jen na úroveň těla nebo sprostých slov.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.1. Láska							
Umí důvěřovat – sobě, druhým, světu, lásce.	Nejde zde o naivní důvěru, se kterou naletíme podvodníkům, ale o základní postoj ke svým bližním. I přes špatné zkušenosti se zneužitím naší důvěry ze strany některých lidí má smysl dávat svou důvěru druhým. Součástí takto dávané důvěry však musí být rovněž zralá schopnost rozlišovat, kdy svou důvěru investovat a kdy ne.	pre C	pre C	C	C	C	C
2.2. Já a ty							
Je schopen si své city uvědomovat a přijímat, umí je ovládat i vyjadřovat.	Uvědomuje si své emoce a city a umí je vyjadřovat.	pre C	pre C	C	C	C	C
Chová se zodpovědně v partnerských vztazích.	V základě se jedná o čestnost (tedy pravdivé jednání) a věrnost (spolehlivé jednání).	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Umí se účinně učit od druhých a využívá toho.	Jde jednak o postoj (chci se od druhých učit, protože oni mě mohou obohatit), jednak o schopnost se skutečně od druhých poučit.	pre C	C	C	C	C	C
Je schopen vytvářet a žít hluboké lidské vztahy.	Předpokladem pro tuto dílčí kompetenci je vážít si vztahů a pokládat je za rozhodující náplň svého života.	pre C	pre C	pre C	pre C	C	C
Je důsledný a spolehlivý.	Plní své povinnosti, je na něj spolehnutí.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud chceš rozvíjet svoje vztahy, splníš dvě aktivity, které si určíš.

1

Moje vztahy

- přečtu si nějakou knihu o přátelství (např. Letopisy Narnie, Pán Prstenů...).
- Ve třídě se budu kamarádit s klukama i holčkama.
- Zjistím, kde mi nejvíce utíkají prostá slova (škola, mimo oddíl...). Pokusím se v tomto prostředí v průběhu 14 dní zlepšit.
- Popovídám si s rodiči nebo dospělými kamarády o změnách mého těla souvisejících s pubertou.
- V situaci, kdy si nevím rady, požádám o pomoc (ve škole, družině, doma).
- Když nebudu stíhat, co jsem slíbil, omluvím se.
- Podnikneme smíšenou jednodenní akci s oddílem.

Můj kamarád

Pokud chceš rozvíjet svoje vztahy, splníš dvě aktivity, které si určíš.

3

Moje vztahy

- Vyslechnu kamaráda / kamarádku, budu se snažit mu / jí pomoci s jeho / jejím problémem, umím respektovat tajemství.
- Když mám problém, snažím se ho zvládnout s klidnou hlavou a nebýt přitom protivný/á na své okolí.
- Na jedné akci, na které se to hodí, budu dělat společnost osobě opačného pohlaví, které se budu společensky a galantně věnovat (ples, večírek...).

Můj kamarád

Pokud chceš rozvíjet svoje vztahy, splníš dvě aktivity, které si určíš.

2

Moje vztahy

- Ve třídě se budu snažit kamarádit s klukama i holčkama.
- Nebudu pomlouvat svoje kamarády a spolužáky.
- přečtu si nebo popovídám s někým, komu důvěřuji, o změnách v mém těle souvisejících s pubertou.
- Když nebudu stíhat, co jsem slíbil, omluvím se.
- Připravím pro družinu program o společenském chování a naučím se sám základy společenského chování.
- Spolu s družinou / oddílem absolvuji program zaměřené na důvěru (např. jistění v lanovém centru...).

Můj kamarád

Pokud chceš rozvíjet svoje vztahy, splníš dvě aktivity, které si určíš.

4

Moje vztahy

- Opakovaně pomohu v obtížích svým kamarádům s vyřešením jejich problémů.
- Svoje city a nálady přetvořím v povídku, báseň, obraz, fotografii.
- Promluví si o svých partnerských vztazích s někým, komu důvěřuji.
- Připravím pro ostatní z oddílu program zaměřený na důvěru.

Můj kamarád

Hlavní oblast stezky

C – Můj kamarád

Bod stezky

C.3 – Komunikace mezi lidmi

Chci rozumět druhým, správně chápat, co mi sdělují. K tomu je třeba druhým naslouchat a snažit se pochopit, jak se cítí. Také chci umět jasně říct, co mám na mysli, aby mi ostatní dobře rozuměli. Konflikty se pokouším řešit rozumnou domluvou, nenechávám se unést hněvem a výčitkami. Snažím se pochopit postoj druhého člověka, vidět jeho pohled na věc. Nebojím se přiznat chybu a omluvit se za ni.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.2. Svědomí							
Je otevřený a vnímavý vůči druhým bytostem.	Jde o jednu z rozhodujících kompetencí pro celý život. Zde se jedná hlavně o vytváření základního postoje: být otevřený vůči druhým lidem a sdůvěrou i respektem je přijímat jako partnery.	C	C	C	C	C	C
Je empatický a schopný nahlédnout situace z pozice druhého.	Jde o schopnost skutečně se vcítit do druhého, aspoň částečně vnímat co je „za“ jeho sdělováním a jednáním a umět to co nejlépe pochopit.	pre C	pre C	C	C	C	R
3.6. Komunikace							
Je ochotný otevřeně a vstřícně komunikovat.	Jde zejména o postoj - především být otevřený druhým a Pravdě, přijímat je jako partnery.	pre C	C	C	C	C	R
Je schopen pozorovat a naslouchat.	Jedná se o dovednost soustředit se na partnera se kterým komunikuji a pozorovat „signály“, které mi vysílá. Jde tedy souhrně o aktivní naslouchání.	C	C	C	C	C	R
Je schopen vnímat a správně chápat neverbální rovinu komunikace.	Podstatná část komunikace probíhá v neverbální rovině. Proto je nezbytné umět „číst“ co se v ní děje a správně tomu rozumět.	pre C	pre C	C	C	C	R
Je empatický a schopný nahlédnout situace z pozice druhého.	Jde o schopnost skutečně se vcítit do druhého, aspoň částečně vnímat co je „za“ jeho sdělováním a jednáním a umět to co nejlépe pochopit.	pre C	pre C	C	C	C	R
Dokáže účinně čelit problematickým komunikačním situacím.	Jde o zvládání konfliktních situací v komunikaci - vyvolaných agresivitou, manipulací, lží, nedorozuměním, únavou, nesoustředěností apod.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud se chci zlepšit v komunikaci mezi lidmi, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Komunikace mezi lidmi **1**

- Zjistím, co se druhým lidem na mém jednání líbí a co naopak ne.
- Zlepším se v tom, abych druhým neskákal do řeči.
- Na obrázcích (fotografiích) dokážu správně určovat, jak se lidé na nich cítí nebo jaký mají právé mezi sebou vztah.
- Rádce i vedoucí se na mě může spolehnout, když potřebuje ostatním po někom předat instrukci nebo vysvětlit pravidla hry.
- Několikrát přispěji ke kamarádskému řešení nějaké konfliktní situace.
- Spolu s rádcem (vůdcem, rodičem) si pro sebe vymyslím trénink pozornosti a naslouchání.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v komunikaci mezi lidmi, splním dvě aktivity, které si určím.

Komunikace mezi lidmi **3**

- Alespoň hodinu vydržím o samotě pozorovat dění ve svém okolí (v přírodě či z úkrytu) a o svém pozorování si průběžně udělám zápisky, které potom využiji při vyprávění o této své zkušenosti.
- Zlepším se v tom, abych druhým neskákal do řeči.
- Na filmových scénkách bez zvuku dokážu správně určit, jak se lidé na nich cítí nebo jaký mají právé mezi sebou vztah.
- Rádce i vedoucí se na mě může spolehnout, když potřebuje ostatním po někom předat instrukci nebo vysvětlit pravidla hry.
- Opakovaně přispěji ke kamarádskému řešení nějaké konfliktní situace.
- Zlepším se v pozornosti a naslouchání vůči druhým lidem.
- Svou schopnost komunikovat v cizím jazyce prokážu tak, že vysvětlím správně cestu cizinci, který zabloudiv, tak, aby to pochopil, nebo si dokážu v cizím jazyce zjistit informaci, kterou potřebuji.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v komunikaci mezi lidmi, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Komunikace mezi lidmi **2**

- Zjistím, v jakých situacích druhé lidi (kamarády, rodiče, rádce, učitele apod.) nejčastěji špatně chápu.
- Zlepším se ve schopnosti zdůvodňovat svoje názory.
- Zlepším se ve schopnosti poznávat momentální náladu lidí kolem sebe.
- Zlepším se ve schopnosti druhým opravdu naslouchat.
- Několikrát přispěji ke kamarádskému řešení nějaké konfliktní situace.
- Když někomu ublížím, dokážu se mu omluvit.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v komunikaci mezi lidmi, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Komunikace mezi lidmi **4**

- Ostatní mi potvrdí, že jsem se zlepšil ve schopnosti jim naslouchat a rozumět.
- Zlepším se (dál) ve schopnosti zdůvodňovat svoje názory a předkládat je tak, aby jim druzí mohli dobře rozumět.
- Dokážu na různých situacích z filmu nebo knížky ukázat, kdo a jak si tam počínal z hlediska pravidel správné komunikace vhodné a kdo se naopak proti nim proviňoval.
- Několikrát přispěji ke kamarádskému řešení nějaké konfliktní situace.
- Dokážu neverbálně předat někomu dalšímu (např. kamarádovi) instrukci pro splnění nějakého úkolu.
- Svou schopnost komunikovat v cizím jazyce prokážu tak, že navážu korespondenci v cizím jazyce se skautem ze zahraničí nebo zahraniční výpravě dobře zvládnou roli tlumočnicka.

Můj kamarád

C – Můj kamarád**C.4 – Moje pomoc druhým**

Vím, jaké to je mít problémy, cítit se sám a potřebovat něčí radu a pomoc. Proto si uvědomuji, že i druzí jsou někdy v těžké situaci, snažím se vidět jejich problémy a podle svých možností jim pomoci. Uvědomuji si, že lidé v mém okolí i v jiných zemích mohou mít problémy, které jsou mnohem větší, než ty moje. Snažím se tedy alespoň malou pomocí přispět k tomu, aby žili lepší život.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
2.2. Já a ty							
Je schopen rozeznávat potřeby bližních.	Tato dovednost je nezbytným předpokladem jakékoliv účinné služby. Jde jednak o schopnost vcítit se do druhého člověka, vnímat jeho pocity, jednak umět posoudit, co opravdu potřebuje.	pre C	pre C	pre C	pre C	C	C
Na základě svých reálných možností je schopen druhým pomáhat.	Nejdříve by měl zhodnotit, zda je pomoci, kterou chce uskutečnit, schopen dostát a na základě toho pak aktivně pomáhat potřebným. Zejména pro skauty se jedná o kompetenci zásadního významu, protože musí spojit dvě nutné podmínky: - chtít druhým pomáhat - reálně toho být schopen (včetně správného ohodnocení vlastních možností)	pre C	pre C	C	C	C	C
Je schopen poskytnout (sociální) oporu lidem v obtížných situacích.	Schopnost poskytnout druhému člověku oporu v náročné situaci a opravdu mu účinně pomoci. To vyžaduje skutečný zájem o druhého a také porozumění jeho situaci. Kromě toho je třeba i lidská vyspělost s ním tuto situaci nést a případně řešit.	pre C	pre C	pre C	pre C	C	C
Je schopen pomáhat potřebným lidem bez ohledu na ocenění.		pre C	pre C	pre C	C	C	C

Pokud se chci zlepšit v pomoci ostatním, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Moje pomoc druhým **1**

- **Budu si všimát drobných potřeb druhých a budu na ně vhodně reagovat.**
- Společně s družinou se budu podílet na dobrovolné pomoci potřebným.
- Pravidelně pomáhám doma s domácími pracemi.
- Vyroším s družinou dárky pro obyvatele domova důchodců (děti z dětského domova) a předám jim je k Vánocům (Velikonocům).
- Alespoň pět členů našeho oddílu mi potvrdí, že jsem je opakovaně dokázal pozorně vyslechnout, když byli v nesnázích, a poskytnout jim pomoc.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v pomoci ostatním, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Moje pomoc druhým **3**

- **Budu si všimát drobných potřeb druhých a přiměřeně na ně reagovat.**
- Přispěji na nějakou charitativní sbírku částkou alespoň 50 Kč, kterou jsem sám ušetřil.
- Pravidelně pomáhám doma s domácími pracemi.
- Vyroším s družinou dárky pro obyvatele domova důchodců (děti z dětského domova) a předám jim je k Vánocům (Velikonocům).
- Alespoň pět členů našeho oddílu mi potvrdí, že jsem je opakovaně dokázal pozorně vyslechnout, když byli v nesnázích, a poskytnout jim pomoc.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v pomoci ostatním, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Moje pomoc druhým **2**

- **Opakovaně pomohu lidem ze svého okolí, kteří pomoc potřebují.**
- Budu se aktivně několikrát podílet na vymýšlení a uskutečnění dobrovolné pomoci těm, kteří ji od nás potřebují.
- Zúčastním se s oddílem akce na podporu některé významné charitativní akce (např. Pomozte dětem, Postavme školu v Africe, apod.).
- Pomohu opuštěnému kamarádovi (nový spolužák, dítě cizinců...), aby se tu necítil sám a neměl potíže ve škole.
- Přispěji na nějakou charitativní sbírku částkou alespoň 20 Kč, kterou jsem sám ušetřil.

Můj kamarád

Pokud se chci zlepšit v pomoci ostatním, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Moje pomoc druhým **4**

- **Prokážu, že jsem schopný v běžných situacích přiměřeně hodnotit své možnosti druhým pomáhat.**
- Připravím pro oddíl prezentaci o potřebnosti charitativní činnosti a možnostech skautů se na ni podílet nebo prezentují výsledky sbírky, které jsem se zúčastnil (na co se peníze použily, jaké byly výsledky...).
- Zúčastním se s oddílem akce na podporu některé významné charitativní akce (např. Pomozte dětem, Postavme školu v Africe, apod.) nebo se podílím na její přípravě.
- Pomohu opuštěnému kamarádovi (nový spolužák, dítě cizinců...), aby se tu necítil sám a neměl potíže ve škole.
- Přispěji na nějakou charitativní sbírku částkou alespoň 100 Kč, kterou jsem sám ušetřil.

Můj kamarád

Hlavní oblast stezky

D – Můj domov

Bod stezky

D.1 – Moje rodina

I když možná moje rodina není ideální, uvědomuji si, jak je pro mě důležité mít domov a příbuzné, kteří mi pomohou, když je mi nejhůř. Neberu proto svou rodinu jako samozřejmost, ale snažím se nejenom přijímat, ale i dávat. Rodina pro mě není jen „hotel“, kde se najím a vyspím, ale uvědomuji si, že o vztahy s příbuznými musím pečovat stejně jako o vztahy s mými přáteli.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
2.3. Já a my							
Zná kořeny a charakteristiky svojí rodiny.		pre C	C	C	C	C	R
V rodině pomáhá.		pre C	C	C	C	C	C
Respektuje členy svojí rodiny. Respektuje rodinná pravidla a podílí se na jejich vytváření				C	C	C	R
5.2. Osobní dovednosti							
Rozvíjí svou manuální zručnost ve vybrané oblasti. Svoji dovednost používá ve prospěch své rodiny a oddílu.	Něco umí a je tím platný ostatním.		C	C	C	C	R

Pokud chceš být plnohodnotným členem rodiny, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

1

Moje rodina

- Poprosím rodiče, babičku, dědečka, aby si se mnou povídali o svém dětství, ukázali mi staré rodinné fotky apod.
- Dokážu rodičům a prarodičům vysvětlit svoje názory a přání (do jakých kroužků chci chodit apod.).
- Vezmu si na starost nějaký úkol, se kterým budu rodičům doma pravidelně pomáhat (luxování v mém pokoji, vynášení koše, menší nákupy apod.) a budu se snažit, aby na mě bylo spolehnuti.

Můj domov

Pokud chceš být plnohodnotným členem rodiny, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

2

Moje rodina

- S pomocí svojí rodiny se pokusím namalovat rodový strom – uvedu v něm svoje sourozence, rodiče, tety a strejdy, bratrance a sestřence, dědečky a babičky – u každého se pokusím zjistit místo a datum narození.
- Budu si všimát, když potřebují rodiče, babička a děda nebo sourozenci s něčím pomoci, sám se jim s pomocí nabídnou.
- Dokážu rodičům a prarodičům vysvětlit svoje názory a přání (jak chci trávit volný čas a proč apod.).

Můj domov

Pokud chceš být plnohodnotným členem rodiny, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

3

Moje rodina

- Vytvořím si rodokmen svojí rodiny (zahrnující alespoň tři generace: rodiče, prarodiče, praprarodiče).
- Pokusím se podílet v diskusi s rodiči na vytváření rodinných pravidel a dojít k dohodě přijatelné pro všechny (ohledně společného trávení volného času, příchodu domů apod.).
- Mám na starost pravidelnou pomoc v domácnosti (utírání prachu, luxování...).
- Pravidelně se pokusím překonat svoji lenost a pomoci rodičům, když moji pomoc potřebují.
- Udělám si s prarodiči/rodiči výlet na místo, které je pro ně něčím významné (z dětství, studií...).

Můj domov

Pokud chceš být plnohodnotným členem rodiny, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

4

Moje rodina

- Navštívím, rodiště svých rodičů nebo prarodičů a pokusím se o místo a jeho historii něco dozvědět (místní pověst, tradice apod.).
- Budu pomáhat rodičům, prarodičům s nějakou pravidelnou činností, budu všímavý k tomu, co je kde potřeba.
- Snažím si pravidelně vyhradit čas na rozhovory, povídání s rodiči, abychom o sobě stále věděli – jak se nám daří/nedaří, co chystáme apod.

Můj domov

Hlavní oblast stezky

D – Můj domov

Bod stezky

D.2 – Moje parta

Mám v družině i ve škole kamarády, se kterými si rozumím a pro které taky občas vymyslím nějakou akci. Když mám pocit, že věc, kterou jdou dělat, není správná, umím se jim jako správný přítel postavit a nejit slepě za nimi. Zároveň ale umím vyslechnout jejich názor na mě a mé jednání a přemýšlet o něm.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
2.2. Já a ty							
Umí přijímat a poskytovat zpětnou vazbu.		pre C	pre C	C	C	C	R
2.3. Já a my							
Je schopen aktivně přispívat k přátelské atmosféře.	Zapojuje se do aktivit skupiny, je přátelský.	pre C	pre C	C	C	C	C
Je platným členem skupiny svých vrstevníků.		pre C	C	C	C	C	C
Je spoluodpovědný za skupinu, které členem.				C	C	C	C

Pokud chceš lépe rozumět životu se svými vrstevníky, splním dvě aktivity, které si určím.

Moje parta

1

- Jeden měsíc nevynechám vůbec žádnou akci družiny ani oddílu.
- Vyrazím se svými kamarády (ze školy, družiny apod.) na nějakou akci, kterou si sami naplánujeme (kino, divadlo, účast na sportovním klání apod.).
- Na jednom výletě a jedné družinové poskytnu zpětnou vazbu na program.
- Když se mi něco v družinové / oddílové činnosti líbí nebo nelíbí, dokážu to popsat rádci nebo vedoucímu oddílu.

Můj domov

Pokud chceš lépe rozumět životu se svými vrstevníky, splním dvě aktivity, které si určím.

Moje parta

2

- Připravím pro svou družinu nějaký program mimo pravidelnou schůzku.
- Zúčastním se v družině nebo oddílu debaty o tom, jak vypadají vztahy v naší školní třídě.
- Pomohu nováčkovi tak, aby se v družině cítil dobře (seznámím ho s družinovými / oddílovými rituály).
- Zastanu se spolužáka, kterého ostatní ve třídě šikanují. Když se šikana opakuje, dám o věci vědět třídní učitelce.
- Dokážu říci, co se mi na oddílové činnosti líbí nebo nelíbí a zdůvodním proč.
- Se svou družinou vyzveme jinou družinu na souboj v nějaké zajímavé disciplíně.

Můj domov

Pokud chceš lépe rozumět životu se svými vrstevníky, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Moje parta

3

- Porovnáám moje hodnoty s hodnotami mých vrstevníků.
- Seznámím se s dvěma novými lidmi (ve škole, na kroužku, na akci...).
- Vyzkouším si rozdíly komunikace s lidmi na živo a po internetu (chat) a dokážu kriticky zhodnotit klady a zápory (nebezpečí) obojího.
- V družině se budu podílet na vytváření společných pravidel, které se snažím respektovat.
- Zodpovědně plním vše, co vyplývá z úkolu, který mám v družině na starosti.

Můj domov

Pokud chceš lépe rozumět životu se svými vrstevníky, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Moje parta

4

- Se svými kamarády (i družina) navrhnu a uskutečním nějaký projekt.
- Vytvořím program pro družinu, po jeho skončení provedu s družinou jeho hodnocení a dále program zhodnotím sám.
- Zapojím se do debaty o tom, co v družině a oddílu nefunguje tak, jak by mělo, a pokusím se vymyslet, jak to změnit.
- Se svojí družinou zorganizuji zábavný program na nějakou oddílovou událost (zábavný večer, divadelní soutěž, oddílovka...).
- Se svou družinou uspořádám družinové setkání s družinou z jiného oddílu.

Můj domov

Hlavní oblast stezky

D – Můj domov

Bod stezky

D.3 – Můj tým

Kdybych byl na světě sám, nemusel bych nikomu pomáhat, nikdo by mi do ničeho nekecal a mohl bych si dělat, co bych chtěl. Ale taky by mi bylo smutno a nedokázal bych toho tolik, jako když se spojím s ostatními. Každý je dobrý v něčem jiném a také se toho jeden od druhého můžeme dost naučit. I když je někdy těžké s ostatními vyjít a přijmout cizí názor, nakonec vždy víc hlav víc ví.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
3.5. Týmová práce							
Je schopen sledovat společný cíl, zaměřit na něj své jednání a přibližovat se k němu.	Přijmout společný cíl za svůj.			C	C	C	
Uvědomuje si role, které je schopen v týmu zastávat a které zastávají ostatní.	Pro tuto dílčí kompetenci je nezbytné se seznámit s rozdělením týmových rolí.			C	C	C	C
Je schopen spolupracovat s ostatními.				C	C	C	
Je schopen zorganizovat práci skupiny.				C	C	C	
5.2. Osobní dovednosti							
Umí pracovat ve skupině, spolupracovat s ostatními, podílet se na rozdělení práce, nést společnou odpovědnost.				C	C	R	R

Pokud chceš zlepšovat naši týmovou práci, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj tým

1

- Sepíšu si, co mohu nabídnout své družině (v jakých oddílových činnostech jsem dobrý, co mě baví) a prodiskutuji s rádcem, jak se mohu nejlépe zapojit do družinové činnosti.
- Vysvětlím, co má v našem oddíle na starost oddílový vedoucí, oddíloví rádci, podrádcí, jednotliví řadoví členi.
- Zúčastním se se svou družinou Svojsíkova závodu.
- Spolu s dalšími členy družiny připravím hru na družinovou akci.

Můj domov

Pokud chceš zlepšovat naši týmovou práci, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj tým

2

- Při dlouhodobějším společném úkolu přijmu za vlastní náš společný cíl, na kterém pracujeme.
- Připravím a uskutečním se svou družinou nebo jinou skupinou alespoň jeden týmový úkol (hru po stanovítech pro mladší, scénku na besídku...).
- Zúčastním se se svou družinou Svojsíkova závodu.
- S družinou uvařím jídlo o několika chodech.
- Naplánuju s družinou družinový výlet.

Můj domov

Pokud chceš zlepšovat naši týmovou práci, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj tým

3

- Se svou družinou nebo jiným týmem uskutečním větší týmový úkol (větší hra po stanovítech pro mladší, oddílovou besídku, projekt na oddílové/školní třídění odpadů...).
- Při práci na různých úkolech s družinou si postupně vyzkouším alespoň tři různé role (šéf týmu, kritik, nápadník...) a následně zhodnotím, jak se mi ve které z nich dařilo.
- Po společném družinovém/školním úkolu vedu diskusi pro zhodnocení a zpětnou vazbu naší činnosti.
- Se svou družinou absolvuji samostatnou službu na táboře (zajištění jídla pro celý tábor na jeden den).
- Zúčastním se se svou družinou Svojsíkova závodu.

Můj domov

Pokud chceš zlepšovat naši týmovou práci, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj tým

4

- Naplánuju se svou družinou nebo jiným týmem (např. ve škole) dlouhodobější společný projekt, budu koordinovat práci skupiny pro dosažení cíle projektu.
- Porovnáme, jaké skupinové role (šéf týmu, kritik, nápadník...) zastávám v oddíle, ve škole či v jiné skupině vrstevníků.
- Při společném družinovém/školním úkolu zastávám roli pozorovatele, který po skončení aktivity s ostatními rozebere, jak si při úloze počínali.
- Vedu družinu během samostatné celodenní táborové služby v kuchyni.
- Poskytnu rádcí zpětnou vazbu na jeho vedení družinové akce.

Můj domov

Hlavní oblast stezky

E – Svět okolo nás

Bod stezky

E.1 – Já a demokracie

V každé, i té sebemenší skupině, existují pravidla, které je třeba dodržovat. Nejsou tu proto, aby nás otravovala, ale naopak proto, aby se nám dobře spolupracovalo, abychom si neškodili, abychom se dokázali dohodnout. Některá znám už dlouho, rozumím jim a nedělá mi problém se jimi řídit, nad jinými musím trochu přemýšlet nebo se obrátit na lidi, kteří se jimi zabývají, abych našel jejich smysl. Neodsuzuji ostatní, pokud se chovají, přemýšlejí nebo vypadají jinak, než já. Respektuji jejich odlišnost, pokud není v rozporu se zákony a nikomu neubližuje.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.1. Láska							
Chápe demokracii jako uspořádání společnosti založené na lásce a důvěře v lidi.	T.G. Masaryk napsal: „Demokracie není jen formou státní – je to názor na život, spočívá na důvěře v lidi, v lidskost a lidství“. Právě toto pojetí demokracie je cílem skautské výchovy ve veřejné oblasti. Jen takové pojetí demokracie může proměnit svět.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
2.4. Já a společnost							
Zná základní pravidla fungování společnosti.	. . . a řídí se jimi bez předsudků.	pre C	C	C	C	C	C
4.7. Aktivní občanství							
Uvědomuje si význam občanských sdružení pro demokracii.	Jde o to pochopit, že demokracie je založená na svobodě a současně na odpovědnosti a že občanská sdružení jako projev té odpovědnosti nejsou nahraditelná ani politickými stranami ani státními institucemi ani komerčními firmami.				R	R	R
Aktivně se účastní voleb, dokáže uplatnit svůj hlas úměrně věku.	Když nevolíš, nenadávej, když nadáváš, jen na sebe. Vol promyšleně, ne podle toho, komu zpívá Lucie Bílá.				C	C	C
Má základní znalosti právního minima.	Pravidla silničního provozu, odpovědnosti a práva vyplývající z věku 15 až 18 let, reklamační, ...	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Zná své úředníky a politiky.	Ve smyslu vědět, kde „si něco vyřídit“, a také vědět, koho volat k zodpovědnosti.				pre C	C	C
Rozumí systému veřejné správy v ČR.	Ví, na které úrovni se co řeší a rozhoduje a jaký je rozdíl mezi úředníkem a politikem (zastupitelem, poslancem, ...).		pre C	pre C	pre C	C	C
Zná a umí aplikovat nástroje participační demokracie (EIA, právo na informace, petice, ...).	Ví, že existuje několik zákonem garantovaných možností, jak jako občan vstoupit do veřejného rozhodování. Nejde o to znát podrobnosti, ale vědět, které to jsou, jak se o nich doví a čeho při nich asi může dosáhnout. Přesné informace si získá v momentě, kdy je bude potřebovat.					C	C
Orientuje se v domácím a zahraničním dění v jeho kontextu.			pre C	pre C	C	C	R
Orientuje se v systému politických stran v ČR, včetně širšího, zejména evropského kontextu.						C	C

Pokud chceš porozumět demokracii, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Já a demokracie

1

- Sepíšu stávající pravidla pro chování v klubovně či na táboře a navrhuji úpravy. Zdůvodním, proč je důležité je dodržovat a sám se jimi budu řídit.
- Alespoň na dva měsíce na sebe vezmu jeden z následujících úkolů:
 - budu hlídat docházku nebo/a bodování své družiny,
 - postarám se o úklid klubovny,
 - budu aktualizovat družinovou nástěnku, oddílovou vývěsku apod.,
 - připravím jednu část družinové schůzky.
- Dokážu přijmout rozhodnutí většiny, pokud jeho výsledek neodporuje morálním zásadám (to znamená nesměřuje k něčemu zlému).

Svět okolo nás

Pokud chceš porozumět demokracii, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Já a demokracie

2

- Sepíši / vysvětlím ostatním pravidla, která bude nutné dodržovat během cyklistického výletu družiny / oddílu.
- Při náhodně vzniklé konfliktní situaci se vynasnažím přispět k urovnání problémů takovým způsobem, aby nikomu nebylo ublíženo.
- Sepíši spolu s družinou pravidla, podle kterých se budeme řídit při společném rozhodování.
- Vysvětlím, co to znamená demokracie a najdu konkrétní příklady v oddíle.
- Na několika konkrétních příkladech ukážu (ze života, z literatury apod.), jak to dopadá, když nejsou pravidla demokracie respektována.

Svět okolo nás

Pokud chceš porozumět demokracii, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Já a demokracie

3

- Připravím si rozbor nedávné společenské události z různých pohledů (např. z pohledu místního občana, Čecha, ze světového hlediska, ...) a představím je ostatním.
- Zamyslím se nad příčinami nedorozumění naší (české) společnosti s některou z jejích menšin (Romové, Vietnamci, ...). Výsledky představím družině nebo oddílu.
- Sepíšu tresty a odměny, které se uplatňují u nás v oddíle, ve škole či ve státě. Zhodnotím jejich smyslnost a účinnost, doporučím případné změny.
- Zjistím, jak funguje naše středisko a středisková rada.

Svět okolo nás

Pokud chceš porozumět demokracii, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Já a demokracie

4

- Vysvětlím mladšímu členovi oddílu, jak funguje naše středisko a středisková rada, představím mu jednotlivé oddíly a způsob, který používáme k rozhodování o našem oddíle (oddílová rada).
- Aktivně se spolupodílím na činnosti oddílu a přebírájím zodpovědnost za minimálně jeden důležitý úkol vyžadující aktivní rozhodování a souhru dalších členů skupiny.
- Připravím projekt spolupráce našeho oddílu a obce: navrhnu, co bychom mohli pro obec dělat, jak to zorganizovat, s kým z obce vyjednávat atd.
- Přečtu knížku nebo se podívám na dokument o době či zemi, kde je diktatura.

Svět okolo nás

Hlavní oblast stezky

E – Svět okolo nás

Bod stezky

E.2 – Můj občanský život

Demokracie nejsou jen volby, je to spíš určitý způsob života. Znamená to zajímat se o své okolí, chtít a umět ovlivňovat, co se kolem mě děje. Na to nemusím být politik – stačí, když se dají sousedé dohromady a opráví dětské hřiště, když si maminky pomáhají hlídat děti, když parta nadšenců zorganizuje hudební festival a nebo třeba kroužky pro děti. . . Všechno jsou to věci, které nejsou placené, ale lidé je dělají, protože to má smysl a nese to jiný užitek než peníze. I já můžu ovlivnit dění kolem sebe, nestačí jen čekat, kdo to udělá za mě. Určitě najdu možnost, jak sám zorganizovat nebo podpořit nějakou prospěšnou činnost ve svém okolí.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.7. Aktivní občanství							
Má přehled o důvěryhodných zdrojích informací, včetně konzultantů.	Konzultanty jsou míněni odborníci, kteří jsou schopni kompetentně poradit.		C	C	C	C	C
Je připraven finančně i jinak podporovat nadace a jiné veřejně prospěšné sbírky, je připraven nabídnout se pro dobrovolnickou práci (fyz. i duš.) apod.	Pomáhat je stejně normální, jako čistit si zuby před spaním. Dokáže pomáhat nejen konkrétním osobám (kamarádům, známým), ale později i neadresně společnosti a životnímu prostředí.		R	R	R	C	C
Rozumí problémům komunity na všech úrovních a snaží se je řešit.	Řídí se pravidlem - Vše by se mělo odehrát co nejbliž a rozhodnout co nejniž. Zapojuje se do dějů ve svém bezprostředním okolí.			R	R	R	R
Rozumí principům fungování občanských sdružení a umí je aplikovat.	Ví, co to vlastně to občanské sdružení je a jak ho asi založit a udržovat v chodu.			pre C	pre C	pre C	C
Umí připravit a realizovat projekt, umí na vlastní projekt získat finanční zdroje.			pre C	pre C	pre C	pre C	C
Orientuje se v občanském sektoru (v příbuzných oblastech).						C	C

Pokud si chceš poradit v občanském životě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj občanský život

1

- Navrhu a s pomocí svých přátel provedu drobnou akci na pomoc blízkému okolí, např. vyčištění koryta potoka, oprava kapličky, systém na třídění odpadu, ...
- Najdu na mapě, kde je obecní/městský úřad a knihovna a vysvětlím, co se v těchto institucích odehrává.

Svět okolo nás

Pokud si chceš poradit v občanském životě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj občanský život

2

- Zúčastním se nějaké větší práce na pomoc blízkému okolí – sázení stromků, budování dětského hřiště apod.
- Zjistím, jaké významné osobnosti z našeho města bydlí v okolních ulicích (starosta, zastupitelé, primář nemocnice, soudce, ředitel školy...).
- Připravím pro svou družinu galerii několika významných osobností své obce, kterých si sám vážím, doplním ji fotografiemi, články z místních novin...

Svět okolo nás

Pokud si chceš poradit v občanském životě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj občanský život

3

- Seženu pravdivé informace o nějaké aktuální události v naší obci (o nějaké veřejné investici atd.).
- Vedu táborovou službu, stavbu nějaké táborové stavby nebo jiný projekt podobného rozsahu.
- Víím, jaká práva, povinnosti a odpovědnost budu mít, až mi bude 15 let a dostanu občanský průkaz.
- Vysvětlím nováčkoví, co je to nezisková organizace.

Svět okolo nás

Pokud si chceš poradit v občanském životě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Můj občanský život

4

- Navrhu a s pomocí svých přátel provedu drobnou akci na pomoc svému okolí, např. oprava dětského hřiště na sídlišti, zasazení stromu, vyčištění koryta potoka, oprava kapličky, systém na třídění odpadu...
- Zúčastním se akce jiné neziskové organizace a nějakým způsobem o ní informuji ostatní členy oddílu.
- Domluvíím společnou akci (spolupráci) naší družiny / oddílu a jiné neziskové organizace.
- Zjistím, jaká další občanská sdružení působí v naší obci / čtvrti.
- Připravím hru, kde se ostatní dozvědí kde je obecní úřad, pošta, lékař, policie, knihovna.

Svět okolo nás

Hlavní oblast stezky

E – Svět okolo nás

Bod stezky

E.3 – Propojený svět

Dnešní svět je velmi složitý a není lehké se v něm vyznat. Skaut se ale nevzdává a snaží se přijít věcem na kloub, zjistit, co a jak spolu souvisí. Když vím, jak věci souvisejí, tak je mi třeba jasné, že někdo musí řídit firmy a někdo čistit kanalizaci, prostě neobejdeme se bez jednoho ani bez druhého, a tak se na nikoho nekoukám skrz prsty. I když nemůžu pochopit všechny vazby, příčiny a důsledky v dění kolem sebe, provázanost celého světa mi dává naději, že i malý dobrý skutek může svět změnit k lepšímu. Nikdo z nás není ostrov sám pro sebe. Občas každý potřebujeme pomoc, je nutné nabízet pomocné ruce.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.4. Globální zodpovědnost							
Porozuměl propojenosti dnešního světa.	Konkrétní průběh globalizace, její negativní i pozitivní důsledky, natož její odraz v politické, ekonomické, společenské i kulturní sféře – je jistě problematikou, jíž se budou v následujících desetiletích (a nejspíš i staletích) věnovat speciální vědy a i v dalších kompetencích je k tomu řečeno podstatné. Z hlediska duchovního jde o to přijmout, že samotná globalizace je nevratný proces, jehož možnosti i úkoly si zatím ani vzdáleně nedokážeme představit, nicméně vytvoření globálního lidstva je perspektiva, kterou je třeba vzít vážně jako reálnou možnost. Současně jde o to tvářit v tvář tomuto procesu neztratit důvěru v hodnotu každé jednotlivé bytosti.		pre C	pre C	C	C	C
Zajímá se o potřebné skupiny lidí na planetě a umí jim kompetentně pomáhat.	Základem této kompetence je zkušenost se světovým rozměrem skautského hnutí. Dále lze velmi dobře využít spolupráci s projekty Adopce na dálku, Škola v Africe, Misijní dílo apod.	pre C	pre C	C	C	C	C
4.5. Vědomí provázanosti							
Bude mít znalosti potřebné k povědomí o provázanosti: vztahy mezi různými společenskými skupinami.	Jakýkoli náš čin se někde nějak projeví. A protože svět je čím dál složitější a naše zásahy stále větší, není většina důsledků našeho konání pozorovatelná „tady a teď“, ale někde daleko v prostoru či čase. Pokud chceme jednat odpovědně, musíme si toho být vědomi a dokázat důsledky předvídat.	pre C	pre C	pre C	C	C	R
Chápe svět a své bytí jako síť vzájemných vztahů a průběžně si v ní hledá své místo.	Při rozhodování o svém životě (včetně stěžejních otázek typu jaké povolání či kde bydlet) uvažuje o všech (i vzdálených) dopadech a svá rozhodnutí a dělá vědomě s ohledem na ně. Ptá se po smyslu svého konání.			R	R	R	R

Pokud se chci vyznat v dnešním propojeném světě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

1

Propojený svět

- Pomohu kamarádovi, kterému se v nějaké týmové hře (fotbal, basket, bojovky) něco nepovedlo, najít příčiny neúspěchu a podpořím ho ve snaze je odstranit.
- Řeknu si o pomoc někomu jinému než rodičům nebo vůdci s něčím, co sám nezvládám.
- Zamyslíme se v družině nad tím, jak fungoval svět před 100 lety.

Svět okolo nás

Pokud se chci vyznat v dnešním propojeném světě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

2

Propojený svět

- Zúčastním se projektu na pomoc chudým a potřebným u nás nebo v rozvojových zemích.
- Vysvětlím někomu (kamarádovi, rodičům, nováčkovi), proč je pomoc chudým a potřebným důležitá.
- Někakým způsobem (scénka, plakát...) znázorním, jaké všechny profese jsou třeba na to, aby se postavil dům, aby se dům udržel v provozu.

Svět okolo nás

Pokud se chci vyznat v dnešním propojeném světě, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

3

Propojený svět

- Nehodnotím (nikde, ani ve třídě!) lidi podle toho, jaký mají model batohu či jakou mají značku oblečení, výkon počítače a podobně.
- Zastanu se někoho, komu se ostatní posmívají z důvodu značky oblečení, mobilu apod. a vysvětlím, proč to není dobré.
- Když má někdo problémy, tak se mu neposmívám, ale pomůžu – např. jdu na výpravě jako poslední a ohleduplně pomáhám těm, kteří mají problémy a jdou pomalu, nebo pomůžu sbalit batoh...
- Zjistím, co je to Fair Trade a seznámím s tím členy svojí družiny.
- Vymyslím a nějak ztvárním, jak by svět fungoval, kdyby nešla elektřina, nebyla auta apod.

Svět okolo nás

Pokud se chci vyznat v dnešním propojeném světě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

4

Propojený svět

- Spolu s oddílem, družinou nebo sám vymyslím nebo zjistím způsob, jak mohu pomoci dětem v rozvojových zemích a pomohu.
- Vysvětlím někomu (kamarádovi, rodičům, nováčkovi), proč je taková pomoc důležitá pro ty děti i pro mě.
- Někakým způsobem (scénka s pomocí mé družiny, plakát...) znázorním, jaké všechny profese jsou třeba na to, aby mohlo fungovat město.
- Zjistím / vymyslím, koho a jak ovlivňuje (pozitivně i negativně) stavba supermarketu.

Svět okolo nás

Hlavní oblast stezky

E – Svět okolo nás

Bod stezky

E.4 – Různost světa

Každý den se setkáváme s desítkami lidí. Každý z nich je jiný, každý žije svůj život trochu jinak, ale všichni jsou součástí naší společnosti. I já se liším od svých kamarádů, třeba jen tím, že jsem skaut nebo poslouchám jinou hudbu. Někteří lidé jsou o trochu více jiní než já, narodili se třeba v jiné zemi nebo se jim stal úraz. Tato odlišnost ale nesmí být důvodem k tomu, abych se jim vyhýbal. Dobré přátelství může vzniknout mezi rozmanitými lidmi a může mě v mnohém obohatit. Stačí jen být otevřený a navzájem se více poslouchat. Víím, že každý člověk má svoji cenu, ať je starý, handicapovaný, nebo vyznává jiné hodnoty než já. Neurážím ho a neposmívám se mu. Nestraním se nových lidí, kteří přicházejí do kolektivu. Jsem ochotný jim pomoci, pokud to potřebují. Zajíímají mě lidé jiných kultur. Sháním si o jiných kulturách informace, abych pak věděl, jak se chovat, když se s nimi setkám.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
3.3. Vlastní názor, odolávání manipulaci							
Umí si vytvořit vlastní názor a obhájit ho.			pre C	C	C	C	
Dokáže se na věci podívat z různých pohledů a vytvořit se o nich vlastní úsudek.				C	C	C	
Dokáže poznat situaci, kdy s ním někdo manipuluje.	Jde o dovednost rozpoznat manipulaci jak v osobním kontaktu s druhým člověkem, tak manipulaci ze strany médií, reklamy, politiků apod.			C	C	C	
4.1. Krása – vnímání a vytváření							
Je si vědom odlišných estetických měřítek v různých dobách historie lidstva a v různých kulturách v současnosti.	Umí najít informace o historickém a soudobém umění z různých míst světa. Uvědomuje si rozdíly mezi různými kulturními tradicemi. Je tolerantní k odlišným estetickým měřítkům a kulturním tradicím.				C	C	C
4.6 Respekt k různosti							
Vnímá rozmanitost (diverzitu) jako hodnotu, je pro něj obohacením, ne hrozbou.	Rozmanitost přírody, jazyků, náboženská, etnická, rozmanitost osobních zájmů a schopností. Chápe různost jako pestrost, dokáže najít na „diskvalifikovaných skupinách“ pozitivní stránky.		pre C	pre C	C	C	C
Získal konkrétní zkušenost s odlišností.	Práce s menšinami, pobyt v zahraničí, kontakt s jinými oddíly.			C	C	C	C
Zná své místo v dnešním světě a má úctu ke svému kulturnímu okruhu.	Uvědomuje si hodnotu, kvalitu, dobré stránky svého kulturního okruhu. Zná rizika globalizace.			pre C	C	C	C
Zná jiné kultury a náboženství.	V rovině znalostí.		pre C	pre C	C	C	R
Uvědomuje si příčiny rozdílných způsobů myšlení, postojů, chování.	Vnímá a chápe rozdíly mezi lidmi i důvody, které vedou k různosti (např. rozdíly sociální, národnostní a geografické, zdravotní, náboženské, biologické – pohlaví, věk, inteligence, fyzické schopnosti).		pre C	pre C	C	C	R
Hledá hranice toho, co je ochoten tolerovat.	Věci, se kterými se setkává, posuzuje a hodnotí podle svého systému hodnot. Je tolerantní, ale současně umí říci jasné NE zlu a jevům, které jsou v rozporu s jeho přesvědčením.			pre C	pre C	C	C
Je otevřený jiným názorům a přístupům.		pre C	pre C	C	C	C	C
Umí rozpoznat a potlačovat předstupy a netoleranci.	Uvědomuje si, že i on sám má své předstupy. Svě předstupy se snaží rozpoznat a porozumět jim, své postoje konfrontuje s ostatními. Postupně se svých předstupků zbavuje.	pre C	pre C	C	C	C	C

Pokud chci porozumět dnešnímu různorodému světu, splním jednu významnou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Různost světa

1

- Nebudu se posmívat ostatním za jejich odlišnost, vzhled, schopnosti, místo bydliště, způsob mluvení atd. (nejen v oddíle ale i ve třídě). Zastanu se někoho, kdo je terčem tohoto posměchu.
- Pozvu na skautskou akci handicapovaného vrstevníka nebo příslušníka jiné kultury.
- Navštívím památku svázanou s jinou kulturou či památku náboženského rázu (památník odsunu, synagoga, pokud nejsem věřící, tak i kostel) a umím se zde chovat ohleduplně a s úctou k symbolům jiných lidí.
- Naučím se píseň v jazyce jiném než je čeština nebo angličtina a vím, co znamenají její slova.
- Podívám se (poslechnu si) na pořad o českých menších nebo si poslechnu menštinovou nebo zahraniční hudbu, která není anglicky.

Svět okolo nás

Pokud chci porozumět dnešnímu různorodému světu, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Různost světa

2

- Pomůžu s přípravou návštěvy handicapovaného vrstevníka nebo příslušníka jiné kultury na skautské akci. Připravím oddíl na tuto návštěvu.
- Zúčastním se akce s mezinárodní účastí nebo akce v zahraničí.
- Jdu ven s handicapovaným vrstevníkem či příslušníkem jiné kultury nebo ho pozvu na návštěvu.
- Při návštěvě cizí země se bavím s místními lidmi.

Svět okolo nás

Pokud chci porozumět dnešnímu různorodému světu, splním jednu významnou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Různost světa

3

- Snažím se při konfliktech doma, ve škole i v oddíle vyslechnout důvody druhé strany. Snažím se domluvit spíše než pohádat, naštvat a odsoudit, i když je to obtížné.
- Vyberu si jednu z následujících věcí: navštívím přednášku cestovatele, přečtu si cestopis, beletrii, kterou napsal zahraniční autor o životě v jeho zemi, legendy či náboženské texty jiných národů.
- Před svým pobytem v cizině si najdu informace o zemi a jejích lidech, naučím se základní fráze jazyka.
- Pokud nejsem věřící, popovídám si s věřícím člověkem, který je ochotný mluvit o své víře, o tom proč věří a co to pro něj znamená. Pokud jsem věřící, promluví s člověkem jiné víry.

Svět okolo nás

Pokud chci porozumět dnešnímu různorodému světu, splním jednu významnou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Různost světa

4

- Ze své řeči vymažu nálepky (černý, holka, postižený, apod.) a předsudky (ženská neumí řídit, všichni Romové kradou, chudí si za svoji situaci mohou sami, cizinci nám berou práci apod.). Budu se snažit je dál nešířit (nevyprávím například vtipy založené na předsudcích). Pokud tyto věci někdo používá nebo přímo diskriminuje druhého člověka, zasáhnu.
- Dopisuji si s vrstevníkem ze zahraničí.
- Mám dobré přátele z řad cizinců, sociálně slabých či handicapovaných lidí.
- O své návštěvě cizí země nebo její kultuře a umění napíši článek či udělám program.
- Pomůžu při organizaci akce v zahraničí nebo návštěvy ze zahraničí, debaty s cizincem, který přišel do ČR/s příslušníkem menšiny.
- Připravím s oddílem akci pro handicapované, děti z chudších rodin, děti uprchlíků nebo cizinců nebo připravím jejich návštěvu v oddílu.
- Spolu s vůdcem zorganizuji návštěvu volnočasového klubu, do kterého chodí děti z chudších rodin. Podebatuji se sociálním pracovníkem centra, o tom, jaké jsou potíže těchto dětí.

Svět okolo nás

Hlavní oblast stezky

E – Svět okolo nás

Bod stezky

E.5 – Příběhy našeho světa

Nežijeme život jako stránku učebnice, rozdělený na letopočty, poučky a čísla, není to věda, ale příběh. I v historii lidé nepsali dějiny, ale prostě žili své příběhy. Pokud se na minulost dokážu takto dívat, přestane být jen sbírkou letopočtů, ale mohu v ní hledat zajímavosti, odpověď na otázky, proč jsem, jaký jsem i poučení pro dnešek.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.1. Krása – vnímání a vytváření							
Ví, že kulturní památky mají svou hodnotu, a ví, jak tyto památky ochraňovat.	Vnímání hodnoty a ochrana jednotlivých památek (stavby, obrazy, ...), ochrana celků (město, celek kulturní krajiny, ...)		C	C	C	R	R
Má znalosti potřebné pro orientaci v historických uměleckých stylech a slozích. Má přehled o kulturní historii českých zemí. Má všeobecný kulturní přehled.	Znalosti uplatní prakticky na konkrétních případech ve svém regionu – zná významné památky ve svém okolí a jejich historii, zná osobnosti ze svého regionu, které se proslavily v umění (básníci, spisovatelé, hudební skladatelé, malíři apod.), zná historii své obce a její kulturní zajímavosti. Má přehled, s čím ze soudobé kultury se může setkat. Seznámí se s nějakým typem soudobého umění a snaží se mu porozumět a naučit se ho vnímat. (Pěstování dobrého vkusu se základní znalostí věcí)		pre C	C	C	C	C
Zná příběh místa / krajiny, kde žije.	Je schopen vycítit „genia loci“ místa, kde žije, různými způsoby jej vyjádřit. Zná historii své obce, regionu, země. Zná historii svého rodu. Zná lidové tradice a obyčeje svého regionu. Zná živé tradice (pověsti, folklór, každoroční soutěž o největšího sněhuláka – historické i nedávno vzniklé tradice).		pre C	C	C	C	R
4.5. Vědomí provázanosti							
Chápe svět nejenom jako jednotlivosti a fakta, ale i jako (mnohovýznamové) příběhy; uvědomuje si jejich souvislosti s vlastním životním příběhem.	Fakta, data a vědecké zákonitosti nejsou vyčerpávajícím popisem světa, ale jen částmi příběhů, které žijeme, a kterými si svůj život vysvětlujeme. Je důležité uvědomit si, že stejné příběhy mohou různí lidé chápat různě.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Uvědomuje si, jak je současnost a on sám ovlivněn minulostí (a tím, jak naši předkové řešili problémy své doby) a uvědomuje si, jak problémy, které řešíme v současnosti (a on s jejich řešením souvisí) ovlivní budoucnost.	Jakýkoli náš čin se někde nějak projeví. A protože svět je čím dál složitější a naše zásahy stále větší, není většina důsledků našeho konání pozorovatelná „tady a teď“, ale někde daleko v prostoru či čase. Pokud chceme jednat odpovědně, musíme si toho být vědomi a dokázat důsledky předvídat.		pre C	pre C	C	C	R

Pokud chci poznat příběhy našeho světa, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Příběhy našeho světa 1

- S družinou vytvořím mapu kulturních památek nebo jiných kulturních zajímavostí okolí - hrady, zříceniny, kostely, boží muka, kapličky.
- Sestavím rodokmen své rodiny – čtyři generace, kde rodina žila.
- Poslechnu si vyprávění pamětníků o své rodině a obci.
- Najdu ve starých kronikách zajímavou událost a přiblížím ji družině.
- Zúčastním se tradiční akce v obci nebo v regionu – tradiční trhy, historické trhy, festival.

Svět okolo nás

Pokud chci poznat příběhy našeho světa, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Příběhy našeho světa 2

- Vysvětlím nováčkovi význam dvou symbolů (jedním je lilie).
- Nacvičím s družinou místní pověst a předvedu ji včatům, světluškářům nebo jinému publiku.
- Vytvořím ilustraci k historické pověsti – příběhu.
- Dovyprávím nedokončený příběh několika způsoby.
- Najdu ulici pojmenovanou po místním rodákovi a zjistím, kdo to byl a čím je významný.

Svět okolo nás

Pokud chci poznat příběhy našeho světa, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Příběhy našeho světa 3

- Postavím s družinou model historické stavby v regionu – kostel, pevnost, hrad.
- Zjistím, jak moje rodina žila za války.
- Najdu ve starých kronikách zajímavou událost a přiblížím ji družině.
- Zorganizuji návštěvu tradiční akce v regionu – historické trhy, festival.
- Vyberu si v okolí svého bydliště nějakou drobnou památku (boží muka, pomník, pomníček, hraniční kámen, zastavení poutní nebo křížové cesty, kapličku) a zjistím o ní kdy, jak a proč vznikla.
- Vyberu si nějaký příběh z historie a zamyslím se nad tím, jak bych se z něho mohlo poučit lidstvo v současnosti.

Svět okolo nás

Pokud chci poznat příběhy našeho světa, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Příběhy našeho světa 4

- Vyberu si jeden přírodní jev a ztvárním jej výtvarně nebo jinak umělecky a pak jej ještě popíšu z přírodovědného hlediska.
- Najdu poškozenou drobnou památku a pomohu ji opravit.
- Připravím pro družinu aktivitu, která ostatním objasní více významů lilie.
- S družinou si vybereme jeden starý místní zvyk a obnovíme jej.
- Najdu podobné příběhy z historie a zamyslím se nad tím, proč se z nich a jak lidstvo poučilo / nepoučilo.
- Seženu historickou fotografii z regionu, najdu místo, ze kterého byla vyfotografována a udělám jeho dnešní snímek.

Svět okolo nás

Hlavní oblast stezky

F – Příroda kolem nás

Bod stezky

F.1 – Hodnota přírody

Snažím se vidět krásu přírody a co nejvíce ji poznávat, abych ji měl rád a záleželo mi na tom, co se s ní v našem světě děje. Uvědomuji si, že člověk je přímo závislý na přírodě a nemůže bez ní existovat nejen fyzicky (suroviny, čistý vzduch a voda...), ale i duševně – pokud by člověk žil pouze obklopen betonem a asfaltem, stal by se z něj „duševní mrzák“.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
1.4. Globální zodpovědnost							
Má správný vztah k přírodě.	Jde o duchovní aspekt vztahu k přírodě. Je důležité pohlížet na naši Zem jako na jeden živý celek, jehož jsou lidé přirozenou součástí. Vřazenost lidí do celku přírody není jejich důstojnost (danou vztahy lásky a svědomím), ale klade na ně zodpovědnost za ochranu všeho života.	pre C	pre C	C	C	C	R
4.2. Krása a jedinečnost přírody							
Váží si krásy přírody, vnímá krásu přírody jako hodnotu. Uvědomuje si, že krásné je i to, co člověk nevytvořil.	Krásná může být divočina, kulturní krajina i zahrada, obdobně může být krásné divoké zvíře i vyšlechtěná okrasná rostlina.	R	R	pre C	C	C	C
Respektuje estetické hodnoty přírody při zásadách (podobně při pěstování rostlin, udržování zahrady apod. doma). Vnímá rovněž časové měřítko estetických následků svých zásahů.	Při estetickém dotváření a ovlivňování přírody (úprava okolí domu, zahrady, cesty, zasazení stavby do krajiny, řez dřevin, pěstování okrasných rostlin, ... v oddílové činnosti při stavbě tábora, úpravě studánky, kácení stromů, ...) se snaží vnímat estetický charakter místa a respektovat ho. Uvědomuje si, že zásahy do přírody ji ovlivňují na různě dlouhou dobu (posekání trávníku / zasazení nebo pokácení stromu). Přistupuje s respektem a s pokorou k práci svých předchůdců.		pre C	pre C	C	C	R
4.3. Vztah k přírodě							
Uznává přírodu jako hodnotu o sobě.	Pojem příroda není vnímán jednoznačně. V zásadě jde o dvojitý druh vnímání hodnoty v přírodě: 1) Hodnota života, živého tvora, organismu. 2) Hodnota nějaké části přírody jako celku – společenstva, části krajiny (louka, kus lesa, rokle, ...)		pre C	pre C	pre C	C	C
Má úctu i k těm živým tvorům (organismům), které obývají jeho domácnost a které chová či pěstuje pro svou potřebu.	„Úcta k praseti v chlívku nebo kytce za oknem“. „Za biftekem vidí krávu jako živého tvora“ Umí se postarat o domácí zvíře, rostlinu. Poznává jejich životní potřeby a snaží se pro ně vytvořit přirozené prostředí. Ví, že potraviny, které nakupuje a spotřebovává, jsou produkty živých organismů, které někdo chová či pěstuje. Má-li při nákupu možnost volby, vybere takové potraviny, při jejichž požívání zvířata zbytečně netrpí.		pre C	R	C	C	R
K přírodě přistupuje s pokorou.	Zejména v situacích, kdy aktivně zasahuje do přírody a mění ji. V oddílové praxi to budou např. stavby na táboře, v životě pak řada profesí a činností (zemědělství, lesnictví, zahradnictví, stavby v krajině, úpravy vodních toků, ...).		R	R	C	C	R

Pokud chci poznat hodnotu přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Hodnota přírody

1

- Na táboře budu udržovat pořádek na celém tábořišti i v blízkém okolí, postarám se o to, aby se nikde nepovalovaly odložené věci a odpady.
- Začnu se pravidelně starat o kus zahrady doma, o pokojové květiny nebo o domácí zvíře (pes, králíci, rybičky, ...). Zjistím, co potřebují k životu, a zajistím jim dobré životní podmínky.
- Vyberu si nějaké místo v přírodě (kus lesa, louku, bažinu, skálu) a pokusím se vypátrat, jak se na jeho vývoji a dnešním vzhledu podílela lidská činnost.

Příroda kolem nás

Pokud chci poznat hodnotu přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Hodnota přírody

2

- Vypěstuji ze semínka rostlinu (pokojovou, zahradní, strom) a tři měsíce sleduji a zapisuji její vývoj.
- Na výpravách nebo v okolí tábora najdu tři místa v přírodě, která považuji za krásná. Tato místa ukážu ostatním a vysvětlím, proč se mi líbí.
- Vyberu si nějakou rostlinu, houbu, zvíře, která nemá na první pohled žádný užitek (jedovatá houba, lišejník, mech, slimák, ...), a vysvětlím ostatním, jaký má význam v přírodě.

Příroda kolem nás

Pokud chci poznat hodnotu přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Hodnota přírody

3

- Na výpravě si budu všimát zásahů člověka do krajiny a ukážu ostatním aspoň jeden příklad vhodného a jeden příklad nevhodného zásahu. Vysvětlím, proč je popsáný zásah vhodný nebo nevhodný.
- Zhotovím užitečný hezký výrobek z materiálu, který sám najdu a seberu v přírodě (např. svícen ze samorostu nebo z kamene).
- Vysvětlím družině, jaký je rozdíl mezi životem zvířat v přirozeném chovu (např. slepice na dvorku nebo kráva na pastvině) a ve velkochovu.
- Připravím družinovou výpravu do přírodní rezervace na místo co nejméně dotčené lidskou činností, ostatním vysvětlím, jak se toto území vyvíjelo.

Příroda kolem nás

Pokud chci poznat hodnotu přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Hodnota přírody

4

- Připravím plán rozmístění stanů a ostatních staveb na táboře tak, aby tábor dobře zapadl do okolní přírody a krajiny.
- Připravím družinovou výpravu do historické zahrady nebo parku a ostatním popíšu vznik a historii této zahrady.
- Pro družinu připravím návštěvu nebo promítání filmů, kde hlavní roli hraje příroda (např. Baraka, Mikrokosmos, Ptáci svět, 3D filmy o přírodě).

Příroda kolem nás

Hlavní oblast stezky

F – Příroda kolem nás

Bod stezky

F.2 – Pobyv v přírodě

Baví mě chodit do přírody. Umím se správně obléci, vzít si potřebné věci, sbalit si batoh. V přírodě si vím rady, umím se o sebe postarat, vyznám se v mapě. Umím využít, co mi příroda dává. Umím se v přírodě chovat, neruším její obyvatele a neublížuju jim.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.3. Vztah k přírodě							
Chce a umí pobývat v přírodě.	Ví, že potraviny, které nakupuje a spotřebovává, jsou produkty živých organismů, které někdo chová či pěstuje.	C	C	C	R	R	R
5.1. Přežití v přírodě							
Je schopen přežít v přírodě.	Umí pobývat v přírodě tak, aby si neublížil a aby mu tam bylo dobře. Ví, jaká mu hrozí rizika a dokáže jim předcházet (nepříznivé počasí, bouřka, vysoké hory, rozvodněná řeka...). V přírodě se orientuje. Zná běžné druhy rostlin, hub a živočichů, které pro něho mají praktický význam (jedlé, jedovaté, riziko nákazy. . .). Umí využívat přírodní materiál. (Nejde o to, vychovat tarzana, který přežije jen s pazourkem v drsné džungli, ale naučit se základy pobytu v přírodě.)	pre C	C	C	C	R	R
Ví, jak se chovat v přírodě včetně chráněných území.	Ví, jaké chování v přírodě škodí. Ví, proč jsou zakládána chráněná území a ví, jak se v nich chovat. Má přehled o předpisech týkajících se ochrany přírody a zná omezení z nich plynoucí.		pre C	C	C	C	R

Pokud se chci zlepšit v pobytu v přírodě, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Pobyt v přírodě

1

- Rozdělám oheň na ohništi, které sám postavím. Ohniště správně zahladím.
- Během období čtyř měsíců nevynechám kvůli vlastní lenosti, zapomnělosti... ani jednu výpravu. Na výpravách budu mít dobře sbaleno a budu mít správně vybavení.
- Na výpravě najdu a ukážu družině běžné jedovaté rostliny a houby.
- S pomocí mapy a zadané trasy povedu část výpravy.

Příroda kolem nás

Pokud se chci zlepšit v pobytu v přírodě, splním jednu vyznačenou aktivitu a jednu další, kterou si určím.

Pobyt v přírodě

2

- Přespím v přírodě s běžným vybavením.
- Najdu vhodné místo (rovné, suché) k přespání pod stanem, s kamarádem postavím stan.
- Na výpravě nebo na táboře uvařím chutný čaj z přírodních surovin (z bylinek, lesního ovoce, šípků).
- Na výpravě nebo na táboře najdu a přinesu vhodné dříví na vaření a během vaření budu udržovat oheň.
- Vysvětlím nováčkům, jak se chovat v přírodě, a zdůvodním jednotlivá pravidla chování.

Příroda kolem nás

Pokud se chci zlepšit v pobytu v přírodě, splním dvě aktivity, které si určím.

Pobyt v přírodě

3

- Na místě s rozhledem najdu své stanoviště na mapě a podle mapy popíšu okolí (názyvy kopců, vesnic, apod.).
- Navštívím chráněné území, které ještě neznám. Vím, jak se v tomto území mám chovat, a budu se podle toho řídit.
- Na školním výletě nebo na výletě s kamarády pomůžu ostatním se zabalením batohu, s výběrem místa pro stanování a s postavením stanu.
- Na výpravě nebo na táboře postavím bezpečné ohniště, s běžnými pomůckami rozdělám oheň, najdu a přinesu správné dřevo na oheň pro různé účely (vaření, pečení, slavnostní oheň). Ohniště bezpečně zlikviduju a terén uvedu do původního stavu.

Příroda kolem nás

Pokud se chci zlepšit v pobytu v přírodě, splním dvě aktivity, které si určím.

Pobyt v přírodě

4

- Zúčastním se celodenní horské túry na běžkách nebo sněžnicích.
- Podle mapy naplánuji celodenní výpravu pro družinu nebo oddíl, popíšu trasu a podle mapy určím délku a náročnost cesty.
- Vysvětlím členům družiny, jak se chovat v přírodních rezervacích a proč. Seznámím je s jedním chráněným územím.
- Poradím nováčkovi, jaké vybavení si má vzít na výpravu a pomohu mu dobře sbalit batoh.

Příroda kolem nás

F – Příroda kolem nás**F.3 – Vnímání přírody**

Příroda má své příběhy, svou krásu, svou zajímavost. Já tyto příběhy objevuji, snažím se jim porozumět a umět je vypravovat. Učím se vnímat krásu přírody a vidět její zajímavost. Stejně jako můžu mít rád člověka teprve tehdy, když ho nějakou dobu znám a rozumím mu, mohu přírodu opravdu milovat a může mi na ní záležet až když o ní vím co nejvíce a zažiji v ní krásné okamžiky.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.2. Krása a jedinečnost přírody							
Zajímá se o příběhy přírody a krajiny, umí je prožívat a vyprávět.	„Dva typy příběhů: 1. Pohádka, povídání o zvířatech, kniha džunglí – příběh z přírody, zvířata mají lidské charaktery. 2. Příběhy krajiny – v různých časových a velikostních měřítcích. Jde o to představit si a vyprávět různé příběhy z pohledu jednotlivých obyvatel a míst v krajině – jiný je příběh staré cesty, kterou někdo postavil, po které chodili lidé a pak téměř zanikla, jiný příběh myši, která se včera narodila, jiný příběh ptačího hnízda, řeky, skály, stromu, chalupy, ...“	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Uvědomuje si jedinečnost a neopakovatelnost přírody.	Jedinečnost a neopakovatelnost vnímáme jako dvě vlastnosti přírody – každý živý tvor, každé místo v přírodě je jedinečné, každý okamžik v přírodě je neopakovatelný. Jedinečnost a neopakovatelnost zde vnímáme z hlediska pocitů, prožitku krásy, nálady, nikoli z hlediska vědeckého pozorování a experimentování. Např. na podzim žloutnou stromy a každý den je strom trochu jiný – mění se samotná barva listů, osvětlení, jak se listy pohybují, mění se i moje subjektivní vnímání.			C	C	C	
Jednoduchými uměleckými prostředky umí zobrazit nebo reflektovat krásu přírody.	Např. umí zachytit krásu přírody malbou nebo fotografií, na motivy krásy přírody napíše text nebo báseň, vytvoří koláž z přírodních materiálů, ve výzdobě domácnosti nebo klubovny využije přírodniny (kameny, suché květiny, šišky, ...)	C	C	C	C	C	C
Ví, kde hledat krásu v přírodě, umí ji nacházet.	Umí se při pobytu v přírodě zastavit a udělat si čas na vnímání její krásy. Umí si všimnout krásy. Umí najít pohled, který je krásný (měřítko, úhel pohledu, vhodná chvíle, ...) Nachází krásu i tam, kde ji na první pohled není vidět.	pre C	pre C	pre C	C	C	R
4.4. Vztah ke krajině							
Zná historii krajiny a vliv člověka na její utváření.				C	C	C	C

Pokud se chci zlepšit ve vnímání přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Vnímání přírody

1

- Vyberu si knihu příběhů o přírodě (např. něco od Setona, Curwooda, Londona) a přečtu si aspoň jeden příběh.
- Na výpravě nebo na táboře si najdu dva podobné stromy, dvě hory, skály, dva brouky apod. Do zápisníku si popíšu, v čem se shodují a v čem se liší.
- Libovolným způsobem se pokusím umělecky zobrazit něco hezkého v přírodě nebo vyjádřit, jak na mě působí příroda (nakreslím obrázek, napíšu básničku nebo povídku, udělám několik fotografií, koláž apod.).

Příroda kolem nás

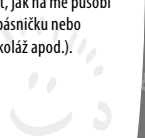
Pokud se chci zlepšit ve vnímání přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Vnímání přírody

2

- Najdu si v přírodě místo, které mám rád a kde je mi dobře (v okolí bydliště, na chalupě). Toto místo budu častěji navštěvovat a pozorovat, jak se během roku mění. Změny se pokusím zachytit fotografií či jiným záznamem.
- Do oddílového nebo táborového časopisu napíšu krátký příběh o mém silném zážitku v přírodě (noční zvuky při hlídce, východ slunce nad rybníkem, setkání s kancem, ...).
- Na výpravě (nebo v okolí tábora, na chalupě apod.) se pokusím najít různé stopy historie okolní krajiny (např. staré patníky, zbytky cest, alej stromů apod.) Svá pozorování si zapíšu nebo zakreslím do jednoduché mapky.
- Libovolným způsobem se pokusím umělecky zobrazit něco hezkého v přírodě nebo vyjádřit, jak na mě působí příroda (nakreslím obrázek, napíšu básničku nebo povídku, udělám několik fotografií, koláž apod.).

Příroda kolem nás

Pokud se chci zlepšit ve vnímání přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Vnímání přírody

3

- Vyberu a přečtu si aspoň jednu celou knihu příběhů o přírodě nebo krajině (např. od Setona, Nevrlého, apod.).
- Zjistím informace o historii místa a krajiny, kde často pobývám (město nebo vesnice, kde bydlím, tábor, chalupa, hory). Získané informace si zaznamenám a podělím se o ně s družinou, rodiči apod.
- Libovolným způsobem se pokusím umělecky zobrazit něco hezkého v přírodě nebo vyjádřit, jak na mě působí příroda (nakreslím obrázek, napíšu básničku nebo povídku, udělám několik fotografií, koláž apod.).

Příroda kolem nás

Pokud se chci zlepšit ve vnímání přírody, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Vnímání přírody

4

- Během tábora strávím aspoň půl dne sám v přírodě (nedaleko tábora).
- Vymyslím si a do oddílového nebo táborového časopisu napíšu (nebo ho vyprávím večer družině) příběh nějakého místa nebo nějakého živého tvora – např. příběh řeky, která teče kolem tábora, příběh myši, kterou jsme ráno našli v zásobovacím stanu, příběh stoletého dubu na rozcestí, apod.).
- Libovolným způsobem se pokusím umělecky zobrazit něco hezkého v přírodě nebo vyjádřit, jak na mě působí příroda (nakreslím obrázek, napíšu básničku nebo povídku, udělám několik fotografií, koláž apod.).

Příroda kolem nás

Hlavní oblast stezky

F – Příroda kolem nás

Bod stezky

F.4 – Šetrné chování

Naše každodenní chování ovlivňuje přírodu. Z přírody pochází jídlo, které jíme, energie, kterou topíme, svítíme a která pohání naše auta, suroviny, z nichž se vyrábí věci, které používáme – prostě všechno. A vše, co nepotřebujeme, vracíme do přírody – jako odpad na skládku, jako kouř z komína při spalování, jako znečištění. Snažím se porozumět, jaké dopady má moje chování na přírodu a k přírodě se chovat co nejšetrněji – šetřit energií, surovinami, neplýtvat, nevytvářet zbytečný odpad a ten, který vytvořím, třídít.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.3. Vztah k přírodě							
Umí vysvětlit a obhájit svou snahu o šetrné chování k přírodě a své postoje.	Jde o schopnost své chování a postoje vysvětlit a obhájit i ve chvílích, kdy jsou menšinové a jdou „proti proudu“.			R	C	C	C
Je si vědom globálních souvislostí.	Jsme součástí 10% nejbohatších obyvatel světa, kteří mají nejvyšší spotřebu a nejvyšší produkci odpadů. Důsledkem naší vysoké životní úrovně je vyčerpávání přírodních zdrojů a produkce odpadů i v jiných částech světa.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Uvědomuje si dopady své činnosti na přírodu. K těmto dopadům není lhostejný. Hledá a nachází cesty, jak svůj negativní vliv na přírodu omezit.	Porozumění tomu, že můj život a mé životní potřeby a aktivity mají negativní vliv na přírodu, porozumění tomu, co a jak ovlivňují. Postupné vytváření návyků (třídění odpadů, cestování hromadnou dopravou, šetření, ...). Přijetí a uvědomění si postojů, na nichž je založeno šetrné chování.	pre C	C	C	C	C	R
Postupně přejímá odpovědnost za sebe i za své okolí.	Primárně je zde myšlena odpovědnost za své činy a za své okolí ve vztahu k přírodě. Jde ale i o odpovědnost v širším smyslu, to je ale rozpracováno v jiných kompetencích.	C	C	C	C	C	C
4.5. Vědomí provázanosti							
Bude mít znalosti potřebné k povědomí o provázanosti: vztah společnost a příroda.	Jakýkoli náš čin se někde nějak projeví. A protože svět je čím dál složitější a naše zásahy stále větší, není většina důsledků našeho konání pozorovatelná „tady a teď“, ale někde daleko v prostoru či čase. Pokud chceme jednat odpovědně, musíme si toho být vědomi a dokázat důsledky předvídat.	pre C	pre C	pre C	C	C	C
Bude mít znalosti potřebné k povědomí o provázanosti: vlastní jednání a jeho dopady.	Jakýkoli náš čin se někde nějak projeví. A protože svět je čím dál složitější a naše zásahy stále větší, není většina důsledků našeho konání pozorovatelná „tady a teď“, ale někde daleko v prostoru či čase. Pokud chceme jednat odpovědně, musíme si toho být vědomi a dokázat důsledky předvídat.	pre C	pre C	C	C	C	R
Před problémy neuttíká, ale odpovědně je řeší.	Nepoužívá laciné cesty řešení problémů (tím, že by si je odmítal připouštět nebo za ně přenášel odpovědnost na někoho jiného s tím, že se ho netýkají). Problém se snaží rozpoznat a podle svých sil a možností přispět k jeho řešení.	C	C	C	C	C	R
5.1. Přežití v přírodě							
Je si vědom, že zanechává „ekologickou stopu“ a snaží se jí zmenšovat.	Porozumění tomu, že můj život a mé životní potřeby a aktivity mají negativní vliv na přírodu, porozumění tomu, co a jak ovlivňují. Postupné vytváření návyků (třídění odpadů, cestování hromadnou dopravou, šetření, ...). Přijetí a uvědomění si postojů, na nichž je založeno šetrné chování.		C	C	C	R	R

Pokud se chci šetrně a zodpovědně chovat k přírodě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Šetrné chování

1

- Připravím pokus: na zahradě zakopu zhruba 10 cm pod zem ohryzek od jablka, list papíru, plechovku, pet lahev, kus skla. Po půlroce vše vykopu a pozoruji stav věcí. Výsledky zapišu do tabulky a pokusím se je vysvětlit.
- Vyberu si jedno běžné jídlo a nakreslím a popíšu jeho původ (např. obilí na poli – sklizeň – odvoz – umletí mouky – upečení chleba – odvoz do obchodu).
- Vyrobitím z použitých obalů (krabičky, pet lahev apod.) nějaký užitečný výrobek

Příroda kolem nás

Pokud se chci šetrně a zodpovědně chovat k přírodě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Šetrné chování

2

- Spočítám, kolik jsem během jednoho dne spotřeboval vody při běžné činnosti doma a porovnáám to s mojí spotřebou vody běžný den na táboře.
- Po dobu alespoň tří měsíců třídím doma odpad.
- Během dvou týdnů budu sledovat a zapisovat, kolik jsem použil věcí určených na jedno použití (kelímek na limonádu, pet lahev, sáček na rohlíky, který pak vyhodím, apod.) Po dvou týdnech své pozorování vyhodnotím a rozmyslím si, které jednorázové věci bych mohl nahradit takovými, které můžu použít vícrát (sklenička místo kelímku, sáček na rohlíky z domova apod.). Další měsíc se pokusím nahradit aspoň třetinu věcí na jedno použití věcmi, které můžu použít vícrát.
- Vysvětlím nováčkům, jak mají zacházet s odpadem na výpravě – co mohou zakopat a proč, co mohou znovu použít a co musí odnést zpátky domů a vyhodit do tříděného odpadu nebo do popelnice.

Příroda kolem nás

Pokud se chci šetrně a zodpovědně chovat k přírodě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Šetrné chování

3

- Jeden celý den si budu zapisovat, co všechno jsem spotřeboval, použil, snědl (jídlo, oblečení, boty, voda, mýdlo, zubní pasta, apod.). Pak si vyberu deset věcí, které jsem si zapsal, a u každé z nich se pokusím vypátrat, z jakých přírodních zdrojů se získává.
- Vysvětlím nováčkovi (nebo spolužákovi, rodičům, prarodičům, sousedovi), jakým způsobem se třídí odpad a proč je lepší tříditi odpad, než vyházet všechno do jedné popelnice.
- Najdu nové použití pro starší nebo opotřebované oblečení (ušiju si z něho něco pěkného na sebe, udělám mladší sestře šatičky pro panenku, oblečení vyperu a vyspravím a nabídnu nějaké humanitární organizaci, apod.).

Příroda kolem nás

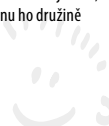
Pokud se chci šetrně a zodpovědně chovat k přírodě, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Šetrné chování

4

- Vypočítám, kolik energie spotřebuji všechny elektrické spotřebiče u nás doma za rok. Pokusím se vyhledat informace o šetrnějších typech spotřebičů (úsporné žárovky, apod.) a spočítám, kolik energie bychom za rok ušetřili, kdybychom místo normálních spotřebičů používali ty šetrné.
- Nakreslím a popíšu původ nějaké věci, kterou denně používám (kniha, školní aktovka, boty) – suroviny, jejich zpracování, doprava, výroba materiálu, výroba hotového výrobku. Do obrázku také zakreslím, co se stane s věcí, až jí přestanu používat – vyhojí se na skládku, spálí, recykluje, ... Vše pak ukážu a vysvětlím družině.
- Doma nebo na táboře budu týden sledovat, kolik se vyhodí jídla. Vymyslím způsob hospodaření s jídlem, aby se žádné nevyházovalo, a navrhu ho družině nebo rodičům.

Příroda kolem nás

Hlavní oblast stezky

F – Příroda kolem nás

Bod stezky

F.5 – Poznávání přírody

V mém okolí v přírodě žijí milióny organismů. Každý má svou roli, své nezastupitelné místo a dohromady tvoří důmyslně propojený celek se složitými vztahy. Snažím se poznávat různé organismy v přírodě a rozumět jejich vzájemným vztahům. Přemýšlím o to, jak se ke mě dostávají věci, které denně používám a spotřebovávám, a co se s nimi stane, až je nebo jejich zbytky vyhodím.

Dílčí kompetence	Komentář k dílčí kompetenci	5–8	8–10	11–13	14–15	16–18	nad 19
4.3. Vztah k přírodě							
Vnímá časové měřít-ko vývoje přírody a krajiny.	Chápe, že různé děje v přírodě probíhají v různých časových dimenzích – od okamžiků v řádu sekund a minut až ke geologickému času trvajícím milióny let. V tomto měřítku vnímá i lidské zásahy (za jak dlouho vyroste strom a jak dlouho trvá jeho pokácení apod.).		R	pre C	C	C	R
Je si vědom, že člověk je na jedné straně součástí všeho živého, na straně druhé je člověk něco jiného než zvíře.	Jde o poznání, že člověk je po biologické stránce stejný, jako jiní živočichové – dýchá, přijímá potravu, trpí nemocemi, v jeho těle probíhají metabolické procesy apod. Na straně druhé se od zvířete zásadně odlišuje – má svobodnou vůli, jeho chování se neřídí jen instinkty, jeho život má morální a duchovní rozměr.		pre C	R	R	C	R
Uvědomuje si závislost člověka na přírodě.	Jde zejména o závislost „materiální“, tj. o poznání, že příroda nám poskytuje veškeré zdroje (vzduch k dýchání, vodu, potraviny, suroviny, energii, ...).			C	C	R	R
Snaží se porozumět vztahům v přírodě.	Poznávání vztahů a zákonitostí, ekologie jako přírodní věda. V každém věku má poznávání vztahů v přírodě jiný charakter. Součástí poznávání vztahů v přírodě je i základní znalost organismů, které do těchto vztahů vstupují. Řadu teoretických poznatků dává škola (zejména od cca 11 let), úkolem skautské výchovy je doplnit teorii praktickými poznatky a pozorováním a vnímat poznatky v kontextu odpovědného vztahu k přírodě.		C	C	C	R	R
4.4. Vztah ke krajině							
Zná základní funkce krajiny.	Prostor jako neobnovitelný zdroj, jak s ním hospodařit. Do jedné krajiny se musí vejít místo pro život a pobyt člověka (bydlení, průmysl, zemědělství, apod.) a místo pro divoká zvířata a rostliny.		pre C	C	R	C	C

Pokud chceš více poznat přírodu, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Poznávání přírody **1**

- Na výpravách, táboře, v okolí domova nebo na chalupě najdu a naučím se poznávat patnáct druhů rostlin, živočichů nebo hub, které ještě neznám.
- Na výpravě nebo na táboře najdu deset druhů rostlin, živočichů nebo hub, které znám. Ukážu je ostatním, řeknu jejich název a vysvětlím jejich roli v přírodě (v jakém žijí prostředí, co potřebují k životu, čím se živí, či jsou potravou).

Příroda kolem nás

Pokud chceš více poznat přírodu, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Poznávání přírody **2**

- Na výpravách, táboře, v okolí domova nebo na chalupě najdu a naučím se poznávat patnáct druhů rostlin, živočichů nebo hub, které ještě neznám.
- Na táboře (nebo na výpravě, v okolí bydliště, na chalupě) najdu čtyři různá prostředí (např. pole, louku, les, rybník). Pro každé z těchto prostředí vymyslím a popíšu jeden příklad reálného potravního řetězce (nejlépe tak, aby do něho byly začleněny organismy, které jsem v daném prostředí pozoroval).
- Na nočním souhvězdí najdu tři souhvězdí, která znám a tři, která určím s pomocí mapy hvězdné oblohy.

Příroda kolem nás

Pokud chceš více poznat přírodu, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Poznávání přírody **3**

- Na výpravách, táboře, v okolí domova nebo na chalupě najdu a naučím se poznávat 15 druhů rostlin, živočichů nebo hub, které ještě neznám.
- Vyberu si jednu událost, která může poškodit přírodu nebo krajinu (např. povodně, požár, větrná kalamita, přemnožení kůrovce, eroze, znečištění, apod.) Na výpravě pak pozoruji okolní přírodu z hlediska vybrané události a posoudím, jak je okolní příroda a krajina vůči ní odolná a proč.

Příroda kolem nás

Pokud chceš více poznat přírodu, splním jednu aktivitu, kterou si určím.

Poznávání přírody **4**

- Na výpravách, táboře, v okolí domova nebo na chalupě najdu a naučím se poznávat 15 druhů rostlin, živočichů nebo hub, které ještě neznám.
- Vyberu si nějaký menší omezený prostor v přírodě (ztrouchnivělý pařez, louži, trs mechu, balvan porostlý lišejníky). Tento prostor chvíli detailně pozoruji a snažím se tam najít co nejvíce organismů. Na základě svého pozorování se pokusím popsat vztahy mezi organismy v tomto omezeném prostoru – co je zdrojem energie pro přítomné organismy, co je či potravou, jak se bude pozorovaný prostor dále vyvíjet, co ho může zničit.

Příroda kolem nás

Experimentální skautská stezka manuál pro vedoucí

Autoři: metodická skupina NJ pro výchovný program

Grafická úprava a DTP: GAO
Grafická úprava obálky: Marek Bárta

Vydal:
Junák – svaz skautů a skautek ČR
Tiskové a distribuční centrum
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1
Praha 2006
jako svou 125. publikaci

Jazyková korektura: Michaela Čákrťová

Vytiskla tiskárna Retip, Červený Kostelec
Náklad: 500 ks
První vydání

ISBN: 80-86825-20-5